

MIZGİNİYA
İSA MESİH
LI GORA YÛHENNA

(İNCİL)

IGBV

1 Destpêkê de Kelam hebû. Kelam tev Xudê bû û Kelam Xudê bû. 2 Ew destpêkê de tev Xudê bû. 3 Her tişt bî navber-tiya wê çêbû, qet tiştêk jî bê wê çênebû. 4 Heyat Wê de bû û heyat ronahiya insanan bû. 5 Ronahi lî tariyê de şewle dide û tariyê Ew fehm nekîr, (bîndest nekîr). 6 Mirovê ku aliyê Xudê'de hate şandin, Yehya (peyxamber) derket meydanê. 7 Ev zılam jî bo şehadet kîrînê hat; da jî ronahiyê re şehadeti bîkîrana û herkes bî destê wi iman bîkîrana. 8 Ew bî xwe ne ronahi bû, lêbelê wi derbarê Nurê de şehadeti kîr û jî bo vê yekê ew hate dînê. 9 Lê Nur'a hati dînê ya ku her insani ronahi dîke Nur'a heqiqî hebû. 10 Ew dînê de bû û dînê bî Wi hate hebûnê, feqet dînê Ew nas nekîr. 11 Ew hat cem yê xwe, feqet xelkê wi, (gelê wi) Ew qebûl nekîr. 12 Encax ew kesê ku iman bî Navê Wi anin û Ew qebûl kîrin, Wi heq da wan hemûyan ku ew bîbin

zarokên Xudê. **13** Ew kes ne ji xwinê, ne ji irada bedenê û ne ji bî daxwaza insênin; encax ew ji Xudê welîdin.

14 Kelam bû insan û li nav me'de jiyin kîr. Me ji tijibûna Wi ya bîmbarek, merhemet û rasti ya Bav (yanê ya Xudê) û me bîlindtirîya Lawê Xudê yê tenê dit. **15** (Hezretê) Yehya bo Wi şهادeti kîr, gazi kîr û wisa got: „Ewê ku dû min re tê, ji min mezintir, bîlindtir e. Ji ber ku Ew ji beri min hebû, û yê ku min behsa Wi kîr Ev e.“

16 Me hemûyan ji tijibûna Wi de merhemet li ser merhemetê girt. **17** Şeriat bî destê (Hezretê) Mûsa hate dayinê, feqet litîf, û heqiqet bî destê İsa Mesih hate dayinê. **18** Qet insaneki tu caran Xudê neditiye. Feqet Lawê Wi'yê delal yê ku bî Xwe ji Xudê'ye û hemêza Xudê'de ye, Wi Xudê daye nas kîrin ê.

Hatina Yehya peyxamber

19-20 Dema ku, Yahûdiyan ji Qudsa Şerif xeberçi şandin ba Yehya jê pîrskîrin û gotin, tu kî yi? Wê çaxê Yehya wisa şهادeti

kır, wi aşkîre qîse kır û inkar nekır – „Ez Mesih ninim got.“

21 Wê çaxê wan got, „lê tu ki yi? Tu İlyas i?“
Yehya got, „na“. Wan got, tu Ew Peyxamber i? Wi got, „na.“

22 Wê çaxê şiyandiyan, (xeberçîyan) gotın ku, „ma naxwe tu ki yi? ji me re bîbêje ku em xeberê bîdın yên ku em şandîne“. „Tu ji bo xwe çî dibêji?“

23 Yehya (peyxamber) got ez ew dengim, ewê ku mina „Yeşaya (peyxamber) dibêje rê'ya Xudan rast, (dûz) bîkîn, ew dengê ku çolê de bo wi bang dîke.“

24-25 Hın kesên Fêrisiyan ji Yehya're gotın, tu Mesih nini, İlyas nini û ew Peyxamber ji nini, çîma tu vaftiz dîki?

26 Yehya (peyxamber) wan re wisa got: „Ez bî avê vaftiz dîkım, feqet lı nav we de yeki dın heye, yê ku hun nas nakın. **27** Yê ku lı dû mın re hat, Ew e. Ez laiq ninim ku bendê çarixê Wi vebîkım.“ **28** Vana Hemû aliyê bajarê Şeriay lı Bêtanyê'de, şuna ku Yehya (peyxamber) vaftiz kırîbû lı wê derê hatın çêbûnê.

Berxê Xudê

29 Rojek arê de derbaz bû, Yehya (peyxamber) dit ku Îsa ber bî wi hat û wi wisa got: „Mêze, Berxê Xudê yê ku gunehên dinê ji ortê heltine! **30** Yehya bo xwe got, li dû min re yeki dîn tê, Ew ji min hêjatir e. Ji ber ku yê min gote Ew ji beri min hebû ev Ew e, (yanê Îsa'ye). **31** Min Ew nas ne dikir, feqet bona ku Îsrail Wi nas bike min bî avê vaftiz kir û hatim.“ **32** Yehya (peyxamber) şhadeta xwe wisa domand (dewam) kir: „Min dit ku Rih'ê bimbarek ji jor'de mina gogerçinekê hate xwar û ser Îsa Mesih sekini. **33** Min Ew nas ne dikir. Feqet yê ku ez şandim ku bî avê vaftiz bikim, Wi got ku Rih'ê bimbarek li ser ki dayne û bisekine, yê ku bî Rih'ê bimbarek vaftiz bike, Ew e. **34** Min ji dit û şhadeti kir û got, Lawê Xudê Ev e.

Şagirtên Îsa yên pêşi

35 Dortira rojê Yehya peyxamber disa li tevdu şagirtê xwe bû. **36** Îsa li wê derê're der-

baz bû, Yehya mêze İsa kır û got, „Mêze Berxê Xudê!“

37 Dema ku wan du şagirtan ev gotine bîhistin, ew lî dû İsa çûn. **38** İsa dema ku vegeriya, dit ku ew lî dû wi tîn. İsa jî wan pîrsi û got, „hun lî çî digerin?“

Wan jî jî İsa re got: „Tu lî kuderê rûdîni Xudan?“ (yanê Rebbi) Mana Xudan, Mamos-te ye.

39 İsa jî wan re wîsa got, „Werin û bîbinin.“ Ew lî tev İsa çûn û şuna ku İsa rûdînişt ditin û wê rojê ba İsa man. Saet wi çaxê çar bû. **40** Yê ku dengê Yehya (peyxamber) bîhistin û lî dû İsa çûn, ew yek birayê Simon Petrûs, Andrêya bû. **41** Andrêya beri birayê xwe Simon dit û jê re got, „Me Mesih dit.“ (Mana Mesih mesh kîrin e)

42 Andrêya biray xwe bîr cem İsa. İsa mêze wi kır, jî wi re got, „Tu lawê Yûhenna Simon i. Dû vê rojê re navê te Kifas e.“ (Mana Kifas zînar e).

43 Dortıra rojê İsa niyet kır ku, biçe bajarê Celilê. Wi mirovek dit navê wi Filipûs bû û İsa, Filipûs re got, „lî dû mîn were.“

44 Filipûs jî bajarê Andrêya û Petrûs bû jî

bajarê Bêtseyda. 45 Filipûs Natanyel dit û jê re got, „Ewê ku Mûsa (peyxamber) derbarê wi de nivisiye Şeriatê de û yê ku peyxamberan ji behsa wi kîrîne, Lawê Ûsiv, Îsa'y Nisreti me dit.“

46 Natanyel, ji Filipûs pîrs kir û got: „Ji bajarê Nisretê tişteke rind, (qenc) derdikeve?“ Filipûs got, „Were û bîbin e.“

47 Îsa, dit ku Natanyêl ber bi Wi hat, wê çaxê ji bo wi wisa got, „Mêze, Îsrail kê heqiqi! Lî dilê wi de hîle tune.“

48 Natanyel got, „Tu mîn ji kû nas diki?“ Îsa, got: „Wexta ku Filipûs hê bang te nekiribû, mîn tu bîn dara hêjirê de diti.“ 49 Natanyel got, „Xudan, tu Lawê Xudê û padişahê Îsrail'i!“

50 Îsa jê re got, „bona ku mîn ji te're got mîn tu bîn dara hêjirê de diti, tu iman diki? Tê hê ji van tiştana girtir û mezintir tişt bîbini.“ 51 Îsa got, Ez we re bi rasti bi rasti dibêjim, ezman vedibe û Milyaketên Xudê, li ser Lawê insan de bîlind dibin û têne xwar; hun ji wi bîbinin.“ (Mana Lawê insan, Îsa Mesih'e.)

Mûciza Îsa ya pêşi

2 Roja sîsêyan gunde kê bajarê Celilê de gundê Kana de dawatek hebû. Dayêka Îsa lî wê derê bû. **2** Îsa û şagirtên wi ji hatibûn dawet kîrîn. **3** Wexta ku şerab xelas bû dayêka Îsa, jî wi re got, „Şerab xelas bû.“

4 Îsa got, „Jî nîk te çî jî mîn e? Saeta mîn hê nehatiye.“

5 Dayêka Îsa, kesê ku xîzmet dîkîrîn jî wan re got, „Îsa jî we re çî bêje wê bîkîn.“ **6** Bo edeta paqîj bûna Yahûdîyan, lî wê derê şeş kûpên kevîr hebûn ku her kûpekê de heyştê litîr heta sed û bist litîr av çîh dîbû.

7 Îsa jî xîzmetçîyanre got, „Kûpan bî avê tîjî bîkîn.“ Wan kûp heta lêvîka re tîjî kîrîn.

8 Îsa dû re jî xîzmetçîyanre got, „nîha jî jî vîna bîgîrîn û jî serdarê dawetê re bîbîn.“

Wan jî bîrîn. **9-10** Serdarê dawetê ew ava ku bû şerab tam kîr. Wi ne zani ku ew şerab jî kû hatiye, feqet xîzmetçîyê ku av jî kûp de derxîstibûn, wan dîzaniya. Serdarê dawetê bang zava kîr û got, „xelk pêşi şeraba rînd dîde, dema ku zehf vexwarîn, ya ne rînd

dide. Feqet te şeraba rind heta niha hılan-
dıye.“

11 İsa ev mûciza xwe ya pêşi di gundeke
bajarê Celilê de, di gundê Kana de çêkir û
qudreta xwe nişan da. Şagirtên Wi ji iman
bı Wi anin.

İsa tucaran ji ibadetxanê dıke der

12 Dû wê rojê re, (jû pê ve re) İsa, dayêka
İsa, bırayên wi û şagirtên Wi bı hev re çûn
Kefernahumê û çend rojan li wê derê man.

13 İda Yahûdiyan ya derbazbûnê, (yanê ya
pasoxê) ji nêzik dıbû. İsa ji çû Qudsa Şe-
rifê. 14 Li wê derê dewar, mih û li tev yên
ku gogerçin dıfırotın (tucar) rûniştıbûn û
pere hûr dıkırın. İsa ji ew ditın. 15 Wi ji
bendıkan qamçiyek çêkir hemû, tev dewar
û mihên wan ji wê kır der, yên ku pere hûr
dıkırın perên wan rijand maseyên wan ji
gêr kır. 16 Yên ku gogerçin dıfırotın, İsa ji
wan re got, „vana ji vê derê ra bıkın, mala
Bavê mın nekın malek ya ticaretê!“

17 Wê demê şagirtên wi ew yeka ku (kıtıba
bımbarek) de hatiye nivisin anin bira xwe

„Xireta ku min ji bo mala te kir, min dixwe xilas dike.“ **18** Yahûdiyan ji Îsa pirs kirin, „Madem ku tu va tiştan çêdiki, tu mûcizekê çawa nişanê me bîdi?“

19 Îsa wisa got: „Vê Îbadetxanê hîlşinin, ez wê sê rojan de disa çêbikim.“

20 Yahûdiyan, Îsa re gotin, „Ev ibadetxane çel û şeş salan de hate çêkirin, ma tu wêna sê rojan de çêdiki?“

21 Feqet Îbadetxana ku Îsa got, ew bedena wi bû. **22** Dema ku Îsa ji mîrînê ra bû, şagirtên wi ev gotine, anin bira xwe û iman bi Kelama Îsa û bi nivîsên bîmbarek anin.

23 Bajarê Qudsa Şerif de dema cejna (ida) derbazbûnê de Îsa zehf mûcize çêkir û ew kesên ku ev mûcize ditin, iman bi Navê Îsa anin.

24 Feqet ji ber ku Îsa dilê hemû insanan nas dikir, bi wan baweri nedikir. **25** Derbarê insan de qet ihtiyac tine bû ku yeki ji Îsa re tişteke bigota. Jiber ku wi tiştê dilê insan de derbaz dibûn dîzaniya.

3 1-2 Serdarek yê Yahûdiyan bî navê Nikodim de hebû. Ev mirov Fêrisî bû, (yanê mirovekê ilmdar bû), ew şevê hate cem Îsa û jî wi' re got, „Xudan, em dîzanin ku tu mamoste yî û Xudê tu şandiyî. Jiber ku eger Xudê lî tevê nebe, qet kesek nîkare van mûcizeyên ku tu çêdiki, çêbike.“

3 Îsa jî wi re wisa got: „Ez jî te re bî rasti bî rasti dibêjim, heta ku insanek jî nû ve newelîde nîkare padişahiya Xudê bibîne.“

4 Nikodim, jê pîrs kir, „Mirovê ku kal (êxtiyar) bûye çawa dikare jî nû ve biwelîde? Dikare ku disa bikeve rehma, (yanê zikê) dayêka xwe û disa were dinê?“

5 Îsa wisa got: „Jî te re bî rasti bî rasti dibêjim, heta ku insanek jî avê û jî rih de newelîde, nîkare ku bikeve padişahiya Xudê. **6** Yê ku jî bedenê welîdine beden in û yê ku jî Rih welîdine Rih in. **7** Şaş nebe ku, mî jî te' re got hun gerek jî nû ve biwelîdî. **8** Ba kijan aliyê de bixwaze wisa tê; tu dengê wê dikari bibihîzi, feqet jî kû ve tê û diçe kû derê tu wê nîzani. Hemû kesê ku Rih' de welîdine jî wîsane.“

9 Nikodim jî Îsa pîrs kir û got: „Vana çawa

dıkarın çêbın?“ 10 İsa ji wi re wisa got: „Tu mamosteyê İsrail i û disa ji tu van tiştan fehm naki?“ 11 Te re bî rasti bî rasti dibêjim, em tiştê ku dızanin dibêjin û tiştê ku me dit wan şehadet dıkin û hun şehadetiya me qebûl nakin. 12 Dema ku mın ji we re behsa tiştê dinê kîr we iman nekîr, wê çaxê eger ez behsa tiştê ezmani bikim hunê çawa iman bikin? 13 Jî xeyri Lawê İnsan yê ku ji ezman hatiye xwar qet kesek derneketiye ezmanan. 14 Çawa Mûsa (peyxamber) di çolê de mar bîlind kîr, gerek Lawê İnsan, (yanê İsa) ji wisa bîlind bibe jor. 15 Wisa ku, hemû kesê ku iman bî Wi binin, bigihijin heyata, (yanê jiyana) abedin.

16. Çimki Xudê evqas pîr (zehf) hez ji dinê kîr ku, Lawê xwe yê delal û tenê da, (yanê feda kîr). Wisa ku, yê iman bî Wi binin qet kesek ji wan mehf nebîn, feqet hemû bigihên jiyana abedin. 17 Xudê Lawê xwe neşand dinê ku, ew hukûm lî dinê bike, Ew şand ku dinê bî wi xilas bibe. 18 Ew kesê ku iman bî Wi binin mehkûm nabîn; feqet yê ku iman bî Wi nekîrîn, ew ji xwe hatine hukûm kîrîn. Jiber ku iman bî navê

Lawê Xudê'yê delal û tenê nekırine. **19** Hukum ji ev e: Ronahi hat dınê, feqet insanan ji ronahiyê zêdetır ji tariyê hezkırın. Jiber ku xebatên wan xırab bûn. **20** Her ki xırbiyê dıke, ji ronahiyê nefret dıke da ji bo ku xebatên wi eyb nebın ne werın ronahiyê. **21** Feqet yê ku xebatên wi rındın ji bo ku xebatên wi xuya bıkın, ku wi bı Xudê re kırıye ew tê ronahiyê.

Şehadet kırına Yehya (peyxamber)

22 Pışti vê yekê İsa û şagirtên xwe hatın diyarê Yahûdiyê. İsa mıdetkê lı tev wan lı wê derê dıma û vaftiz dıkir. **23** Yehya (peyxamber) ji nêzıkê Salimê, bajarê Aynonê de vaftiz dıkir. Çımki lı wê derê zehf av hebû. İnsan dıhatın û vaftiz dıbûn. **24** Yehya (peyxamber) hê nehatu heps kırın. **25** Wê sırê de navbera şagirtên Yehya (peyxamber) û Yahûdikê de derbarê paqij bûnê de gengeşi derket. **26** Şagirtên Yehya (peyxamber) hatın ba Yehya û gotın „Mamos-ta“, „Yê ku aliyê çemê Şerıay de lı tev te bû, yê ku te derbarê Wi de şehadeti kır, va

ye ew mirov vaftiz dıke û herkes ji tere ba Wi.“ (Wan ev bo İsa Mesih got).

27 Yehya (peyxamber) wisa got: „Dema ku jorde, (yanê ji aliyê Xudê'de) tiştê neye dayin, kesek nıkare tiştêkê bistine. **28** Mın got ez Mesih ninım, lêbelê ez xeberçiyê Wi me û hun ji şehidê van gotinê mın in. **29** Bûk ya kê ye, zava ji Ew e. Lêbelê yê ku ba zava dısekine, dostê zavê ye û dema ku ew dengê zava dıbihize, zehf kêfxweş dibe. Eşqa mın ji bı vi awayi hat tamam kırım. **30** Ew gerek mezın bıbe û ez ji piçûk bıbım. **31** Yê ku jor de hatiye xwar, ji herkesê bılındtır e. Yê ku ji dinê ye dinyewi ye û behsa, (qala) dinê dıke. Yê ku ji ezmin de hatiye xwar, lı ser herkesire ye. **32** Wi çı ditiye û çı bıhistiye ji wi re şehadeti dıke, lê belê şehadeti ya wi kes qebûl nake. **33** Yê ku şehadeti ya Wi qebûl dıkın, wan erê kımırine ku Xudê heqiqet e, (rastiye). **34** Ew kesê ku Xudê şandiye, Ew gotinên Xudê dıbêje. Çımki Xudê, Rıh bı pivandinê nade. **35** Bav, Law hez dıke û her tişt daye dest Wi. **36** Yê ku iman bı Law bine jiyana wi ya abedin heye. Lê belê yê ku imanê bı Law

neke ew jîyanê nabine lê belê xezeba Xudê li ser wi dîmine.

4 1-3 Fêrisiyan bîhistin ku Îsa jî Yehya (peyxamber) zîdetir şagirtan qezenc dîke û vaftiz dîke. Hal bû ku Îsa bî xwe vaftiz nedikir, şagirtên Wî vaftiz dikirin. Dema ku Îsa ev zani jî Yahûdiyê weqetiya û disa çû bajarê Celilê. **4** Û lazîm bû ku ew li nav bajarê Semiriyê re derbaz bîbûya. **5** Bî vi awayî hat bajarkî Semiriyê navê wî Sihar bû. Ew der nêzikê erdê Ûsiv (peyxamber) bû ew erdê ku bavê wî, Yaqup (peyxamber) dabû wî. **6** Bira (Qûya) Yaqup (peyxamber) jî li wêderê bû. Bona ku Îsa rêwitiyê de westayî bû, cem birê rûnişt. Saet jî devdevî dîwazdeh bû. **7** Jinîk jî Semiriyê hat ku avê bîkîşîne. Îsa jî wê re got, „avê bîde min, ez vexwim.“ **8** Şagirtên Îsa jî bo kirîna xwarînê çûbûn bajêr. **9** Jinîka Semiriyê jî Îsa re got, „Tu Yahûdî û ez jî jinîkek Semiriyî me, bî çî awayî tu jî min avê dîxwazî?“ Çimkî eleqadar kê Yahûdî jî xelkê Semiriyê re tune. **10** Îsa jî jinîkê re wîsa got: „Eger ku te xela-

ta Xudê û yê ku ji te re dibêje avê bide min nas bikirina û bızanina yê ku li tev te qise dike, ki ye, te wê ji Wi av bixwasta, Wi ji wê ava jiyanê bîdana te.“

11 Jinik got, „Efendi“, „te re tiştê ku tu pê avê bikişini tune û bir ji kûr e; ji kû derê ava jiyanê bî te re heye? **12** Ma tu ji kalikê me Yaqub peyxamber mezintir î? Wi ev bir daye me, bî tev law û dewarên xwe ji ji vê avê vexwarin.“

13 Îsa wisa got: „Ki ji vê avê vexwe, ew disa ti dibe. **14** Feqet ki wê ava ku ez bîdim vexwe tu caran ti nabe. Ava ku ez bîdim di hundurê wi de ji bo jiyana abedin dibe kaniya ku diherike.“

15 Jinikê got „Efendi“, „vê avê bide min ku ez ne ti bibim û ne ji bona av kîşandinê heta bî vê derê werim.“

16 Îsa, jinikê re got, „here gazi mêrê xwe bike û were vê derê.“

17 Jinikê got: „Mêrê min tune.“ Îsa ji jinikê re wisa got, „bona ku te got mêrê min tune, te rast qise kir. **18** Çimki, „Tu bî pênc mêran re zewiciyi. Ev mêrê ku tu niha tevê dîsekini ji mêrê te nine. Te rasti got.“

19 Jinikê ji İsa re got: „Efendi, ez dıbinım ku Tu peyxamber i. **20** Kalikên me li vi çiya de ibadet kırım, û hun dibêjin ku şundê ibadet kırımê Qudsa Şerif e.“

21 İsa ji wê re wisa got: „Jinikê, bawer bımın bıke, saet tê ku, Bav re (yanê Xudê re) ne li wi çiyayi û ne ji li Qudsa Şerif de hun ibadet bıkın! **22** Hun ibadet dıkın û nızanın ku ji ki re, em ibadet dıkın û zanın ku ji ki re dıkın. Çımki xılası ji Yahûdiyan e. **23** Lê belê yên ku Bav re, (yanê Xudê're) ji dıl ibadetê rih'de û heqiqetê de dıkın ew saeta tê û ew saet niha ye. Bav ji li wan digere yên ku wisa ibadetê jê re dıkın. **24** Xudê Rih e, ew kesê ku ji wi re ibadet dıkın ji gerek bı rih û bı heqiqetê bıkın.“

25 Jinikê ji İsa re got, „Mesih yê ku hatiye mesh kırımê, ez zanım ku ew wê were, û Ew wê derbarê her tiştê de xeberê bide me.“ **26** İsa got, yê ku bı te re qıse dıke ez, Ew im; (yanê Mesih Ez'im got!)

27 Wê demê şagirtên İsa hatın. Ji ber ku İsa bı jinikekê re qıse dıkir ew şaş man. Lê bele disa ji qet kesi, „İsa re negot ku tu çı

dixwazi?“ an ji, „Tu çıma bı wê jinikê re qise diki?“

28-29 Dû re jinikê kûzê avê cih hişt çû bajêr û xelkê re wisa got: „Werın, mirovê ku her tiştê ku mın kiriye ji mın re got bı-binın. Ecêba Mesih Ev e?“ **30** Xelk ji bajêr derket dest pê kırım û berbı İsa hatın.

31 Wi çaxê şagirtên İsa, rıca kırım û gotın, „Xudan, nan bixwe!“

32 Ema İsa got, „Xwarinek mın heye, hun wê nas nakın.“

33 Şagirtan ji hevûdu pırs kırım û gotın: „Ecêba kesi ji Wi re xwarın aniye?“

34 İsa wan re got, „xwarına mın ewe ku, xwastına yê ku ez şandım binım şunê û karê Wi tamam bıkim.“ **35** „Hun, nabêjin ekın çininê re hê çar meh hene? Va ye, ez ji we re dibêjim, serê xwe bılınd bıkın û mêze zevıyan bıkın. Ekın zer bûne û çininê re hazır ın! **36** Bona yê ku ajotiye û yê ku dıçine bı hev re dılgeş bıbın, yê ku dıçine ucreta xwe dıgire û ji bo jıyana abedin ji ekınê top dıke.“ **37** Ew gotına ku, „Yek dajo û yeki dın ji dıçine, dı vê yekê de raste. **38** Mın hun, bo çınina mehsûlek ku

we emeg ji bo wi xerc nekır şandin. Hine din emek dan, hun ji ketin nav emegê wan de.“

39 Dı wi bajari de gelek kesên Semiriyê li ser gotina jinikê ji ber ku wê şhadeti kır û got, „her tıştê ku mın kırıye İsa ji mın re got“ iman bı İsa anin. **40** Xelkê Semiriyê hatin cem İsa û jê rıca kırın ku Ew li cem wan bisekine. Ew ji li wê derê du rojan ma.

41 Ser soza wi hê gelek kesên din ji hatin imanê.

42 Evana ji jinikê re dıgot: „Êdi sebeba imana me ne bı gotina te ye.“ „Me ji bı guhê xwe bıhist û em dızanin ku İsa xilas-karê dinê yê rast e (yê heqiqi ye.“)

İsa lawê memûr kê sax dıke

43 Pışti van du rojan İsa ji wê derê weqetiya û çû Celilê. **44** İsa bı xwe, şhadeti kır ku, peyxamberek dı Welatê xwe'de ne bı qedr e. **45** Dema ku İsa hat bajarê Celilê, xelkê Ew rınd pêşwazi kır. Çımki ew ji çûbûn idê û her tıştê ku İsa dı Qudsa şerif de kırıbû wan ji ew ditibûn.

46 İsa disa, hat gundê Kana yê bajarê Celilê şûna ku wi ji avê şerab çêkiribû. Lî wê derê memûrek yê Padişah hebû. Lawê wi Kefernahumê de nexweş bû. 47 Mirov, dema ku bihist İsa ji Yehudiyê hat bajarê Celilê, çû cem İsa û jê rîca kir ku ew were lawê wi yê ku ber mîrînbû sax bike.

48 Wê demê İsa ji wi memuri re got: „Hun heta alamet û nuwaze nebinin iman nakin.“

49 Memurê Padişah ji İsa re wisa got, „Efendi, ji beri ku lawê min bîmire were xwar!“

50 İsa got, „Here, lawê te diji.“

Mirov iman bî gotina İsa ani û çû. 51 Dema ku ew hê rê de bû xulamên wi berbi wi hatin, xeber danê û gotin lawê te rind (sax) bû. 52 Mirov ji wan pîrs kir û got, lawê min kijan saetê de rind bû. Wan ji wisa got: „Duh nivro saet yeki de agirê wi daket.“

53 Bav fehm kir ku, ev ew saeta ku İsa ji wi re gotibû ku, „lawê te diji“ ew saete ye; û ew bî temamê xelkê mala xwe ve hatin imanê. 54 Dema İsa ji Yahûdiyê hat Celilê, ev mûciza diduyan bû ku Wi çêkir.

Îsa, kûdê hewzê de baş dîke

5 Pişti van tiştan idek ya Yahûdiyan hebû û Îsa çû Qudsa şerifê. **2** Lî Qudsê de lî cem wi deriyê jê re deriyê miyan dahat gotin, hewzek hebû bî zîmanê İbrani jê re digotin Beythesta; pênc hewşên wi hebûn. **3-4** Lî wê derê kesên kor yê kûd yê falinc û komekê zêde ya nexwaşan radîzan. **5** Lî wê derê mirovek nexweş hebû ku si û heyşt sal bû ew nexweş bû. **6** Îsa dit ku ew mirove lî wê derê razaye û Îsa dîzani ku ew jî wexteke dirêj ve nexweş bû, jê pîrs kir û got: „Tu dixwazi baş bibi?“ **7** Wî mirovê nexweş wisa got: „Efendi, dema ku av pêl dîde (çelqin dîke) kesê min tune ku min danin lî nav avê, dema ku ez dixwazim bikevim nav avê, jî berî min yê din dîkevin nav avê.“ **8** Îsa jî wi re got, „Rabe doşeka xwe top bike û bimeşe.“ **9** Ew mirov tam wê demê de baş bû û doşeka xwe top kir û meşiya. Ew roj roja septê bû. **10** Jî ber vê yekê Yahûdiyan jî wi mirovi re gotin, „iro roja Septê ye doşeka xwe top neke, çimki ew caiz nîne jî bo te.“

11 Ema mirov ji wan re wisa got: „Ew mirovê ku ez baş kırım, ji min re got, doşeka xwe top bike û bimeşe.“

12 Jê pirs kîrîn û gotin, „mirovê ku ji te re got doşeka xwe top bike û bimeşe kî ye?“

13 Mirovê ku baş bûbû nezani ku Ew kî ye. Çimki ew der zehf sixlet bû û Îsa ji wê derê xwe dabû aliki. 14 Îsa dû re ew mirov ibadetxanê de dit. Got, „mêze tu baş bûyi. Êdi guneh neke ku tiştêk hê xirabtir neyê serê te.“

15 Ew mirov çû ba Yahûdiyan û ji wan re got, ew mirovê ku ez baş kırım Îsa ye.

16 Bona ku Îsa roja Septê tiştên wisa çêkir Yahûdiyan zulum li Wi kîrîn. 17 Feqet Îsa ji wan re wisa got: „Bavê min heta niha dixebite û Ez ji dixebitim.“

18 Ji bo vê yekê Yahûdi hê pêtir bo kuştina Îsa dixebitin. Çimki Îsa tenê bi xirab kîrîna roja Sebtê nema bû, lê wi got Xudê bavê min e û Wi wisa xwe ji bi Xudê re kir yek.

Îsa heyatê, (yanê jiyanê) dide

19 Îsa ji Yahûdiyan re wisa got: „We re bi

rasti bî rasti dîbêjim, gava ku Law kar û xebata Bav nebîne bî xwe û xwe qet tîşte-kê nîkare bîke. Bav çî bîke lav jî wê tîştê dîke. **20** Çimki Bav jî Law hezdîke û hemû xebata xwe nişanê Law dîde. Ber ku hun xwe şaş bîkî, Ew jî va tîştana girtîr tîştan nişanê wî bîde. **21** Bav, (yanê Xudê) çawa dîkare mîriyan rabîke û jîyanê bîde wan, Law jî wîsa bo kî bîxwaze jîyanê dîde wan. **22** Bav kesî hukum nake, Wî hemû xebata hukum daye Law. **23** Wîsa ku ew kesê ku Bav dîdî şeref kîrî Law jî bîdî şeref kîrî-nê. Yê ku şeref nadî Law, ew şeref nadî yê ku Law şandiye Bav jî (yanê Xudê jî). **24** „We re bî rasti bî rasti dîbêjim, ew kesê ku gotînê min bîbîhîzî û îman bî yê ku ez şandîme bînin jîyana wan ya abedîn heye. Hukum jî kesên wîsa nabe, lê ew jî mîrînê derbazê jîyanê bûn e. **25** We re bî rasti bî rasti dîbêjim saet tê ku mîrî wê dengê Lawê Xudê bîbîhîzî û yê ku bîbîhîzî jî wê bîjî û ew saet nîha ye. **26** Çimki çawa ku Bav de jîyan heye, Wî ev selahîyet daye Law jî. **27** Selahîyeta hukum kîrînê jî daye Law. Çimki Ew Lawê İnsan e. **28** Jî bo vê

şaş nebın. Hemû kesê ku mezelê de ne dengê Wi bîbîhızın, ew saet tê. 29 Û ew ji mezelên xwe derdıkevın der. Yên ku rındi kırine bo jiyanê û yên ku xırabi kırine ew ji bo hukum kırinê radıbın.“

İsa re şehadeti

30 İsa got: „Ez ji ber xwe nıkarım tu tıştê bıkim. Ez çawa dıbîhızım wısa hukum dıkım û hukmê mın ji raste. Çımki ez ne li armanca xwe dıgerım, lê belê ez li armanca yê ku ez şandıme dıgerım. 31 Eger ku ez bo xwe şehadeti bıkim, şehadetiya mın rast nine. 32 Feqet yeki dın heye ew ji bo mın şehadetiye dıke. Ez dızanım şehadeta ku Ew ji bo mın dıke rast e. 33 We mirov şandın ba Yehya (peyxamber) û wi ji heqıqetê re şehadeti kır. 34 Lê belê şehadetiya ku mın qebûl kırı ne ji insanana, encax ji bo hûn xılas bıbın ez vana dıbêjim. 35 Yehya (peyxamber), mina çıra kê vêketi, şewle dıde. We wxeste ku şewla wi de, (yanê ronahıya) wi de mıdet kê şabıbın. 36 Feqet şehadetek ya mın heye, ew ji ya

Yehya (peyxamber) hê mezintir e. Ev ka-
 rên, (xebatê) ku ez dikim, yên ku Bav dane
 min, ew ji ji bo min şehadetiye dikin, ku
 Bav ez şandim e. **37** Bav, Yê ku ez şan-
 dime, Wi ji bo min şehadeti kiriyê. We qet
 zeman kê ne dengê Wi bihist û ne ji şikilê
 Wi ditiye. **38** Kelama Wi di hundurê we de
 nasekine. Çimki hun iman bi yê ku Wi şan-
 diye, nakin. **39** Hun Nivisên bimbarek dix-
 winin. Çimki hun zan dikin ku jiyana we ya
 abedin di wanda ye. Yên ku bo min şeha-
 detiye dikin ji ewin, (nivisên bimbarekin!)
40 Disa ji bo ku hun bigihên jiyana abedin,
 naxwazin ku werin cem min.
41 „Ez meth kirina insanan qebûl nakim.
42 Feqet ez we dizanim, hundurê we de,
 (yanê dilê we de) hezkirina Xudê tune. **43** Ez
 bi navê Bavê xwe hatim, feqet hun min
 qebûl nakin. Eger ku yeki din bi navê xwe
 were, hunê wi qebûl bikin. **44** Hun meth
 kirinê ji hevûdu qebûl dikin, feqet li izeta ku
 ji Xudê'yê yek tê nagerin. Ma hun çawa di-
 karin iman bikin? **45** Zen nekî ku ez we ba
 Bav sûcdar dikim. Yê we sûcdar dike Mû-
 sa'ye, ewê ku we hêviya, (umêda) xwe bi wi

ve girêdaye. 46 Eger ku we iman bî Mûsa bıkırana, we iman bî mîn ji bıkırana. Çimki Mûsa derbarê Mîn de nivisiye. 47 Feqet dema ku hun iman bî nivisên Mûsa nekîn, ma hun çawa iman bî gotinê mîn bıkîn?“

İsa pênc hezar kesi têr dıke

(Met 14:13-21, Mer.6:30-44, Lûq.9:10-17)

6 Dû van tıştan re İsa, derbazê aliyê gola Celilê – yanê Taberiyê bû. 2 Qerebalıxek mezın lı dû Wi dıçûn. Çimki wan mûcizeyên ku İsa bo nexwaşan çêdikır dıtıbûn. 3 İsa derket çiyê û tev şagirtên xwe lı wê derê rûnişt. 4 Cejna Yahûdiyan ya derbazbûnê ji nêzik bû.

5 İsa dema ku serê xwe rakır û dit qerebalıxek insanan ya mezın pey wi tên, Wi ji şagirtê xwe Filipûs re got, „Em ji kû derê nan binın ku em van têr bıkîn?“ 6 İsa bo ceribandına wi ev got, lê İsa bî xwe dızaniya ku wê çı bıkıra.

7 Filipûs ji İsa re wısa got: „Eger ku her yek ji wan hındık ji bıxwe em bî du sed dinari nan bıgırın disa ji nake der.“

8-9 Şagırtek yê Wi, bırayê Simon Petrûs Andrêya, İsa re got ku: „Lı vır bı zarok kê re pênc nanê cehini û du masi hene. Ema bo va qas mirovan çı ne?“

10 İsa got, „xelkê lı ser erdê bıdın rûniştın ê.“

Lı wê derê ji pır hêşınayi hebû. Bı vi awayi xelk hemû lı ser erdê rûnişt. Lı wê derê nêziki pênc hezar mêr hebûn. 11 İsa nan girt, şıkır kır û dû re yê ku rûniştıbûn çıqas xwestın wi belav kır. Wi masi ji wisa belav kır. 12 Dema ku herkes têr bû İsa ji şagirtên xwe re got, „Nanê ku zêde, (yanê ber maye) top bıkın, wisa ku qet tıştek ziyan nebe.“

13 Wan ew top kırın, bı wan bermayên wanên ku pênc nanên cehini xwarıbûn, bı wan qetikan dıwazdeh sepet tiji kırın.

14 Dema ku xelkê mûciza ku İsa çêkır dit, wisa gotın: „Bı rasti ew Peyxamberê ku were dinê Ev e.“

15 Bona ku İsa zaniya ew xelk wi bıbın û bı zor bıkın şah, tenê çû çiyê.

İsa lı ser avê re dimeşe

(Met. 14:22-33, Mer 6:45-52)

16 Dema ku êvar bû şagirtên İsa daketin ba golê. **17** Lı wê derê lı qayixê siwar bûn û hêla Kefernahumê re bı rê ketin; ew aliyê dın bû. Tari ketibû ser erdê û İsa ji hê nehatıbû cem wan. **18** Dema ku bayek bihêz hat gol rabû. **19** Dema şagirtên İsa rê ya sê milan bêrik kışandin, wan dit ku İsa lı ser avê re dimeşe nêzikê qayixê bû, ber bı wan tê û ew tirsyan. **20** Ema İsa ji wan re got, „Ez im, netırsın!“ **21** Bı vi awayi wan xwest ku İsa bıgırın qayixê. Wê gavê qayix gehişt şûna ku ew dıçûn ê.

22 Dortıra rojê, ew kesê ku aliyê dın sekini bûn, wan ditin ku ber golê tenê qayixek hebû û İsa ji tev şagirtên xwe lı wê qayixê siwar nebûbûn û şagirtên wi tenê lı qayixê siwar bûbûn. **23** Şûna ku Xudan şikir kır û dû re xelqê nan xwar, nêzikê wê derê lı Taberiyê qayixê dın ji hatin. **24** Dema ku xelkê dit İsa û şagirtên wi lı wê derê ninin ew lı qayixan siwar bûn û aliyê Kefernahumê re çûn û lı İsa gerin. **25** Dema ku wan

Îsa wi aliyê golê ditin, jê pîrs kîrîn û gotin,
„Xudan, tu kengê hati vîre?“

Nanê jîyanê

26 Îsa wîsa got: „We re bî rasti bî rasti dibêjim, bona ku we mûcize dit nine, bona ku we nan têr xwar bo wê yekê hun min dîgerîn. **27** Bona xwarîna demi nine, bo xwarîna ku jîyana abedin de dîmine bo wê xebatê bîkîn. Vîna Lawê insan dîde we. (Yanê Îsa got, Ez bîdîm we.) Çimki Bav Xudê ev selahiyet daye wi.“

28 Xelkê jî ev jê pîrs kîr: „Bona ku em xebata Xudê bîkîn, lazîme ku em çî bîkîn?“

29 Îsa, jî wan re wîsa got, „Xebata Xudê ewe ku, hun îman bî wî mîrovi binîn yê ku Xudê şandiye.“

30 Jî bo vê yekê xelkê jî Îsa re wîsa got, „Tu mûcizeke çawa çêbîki bona ku em bîbinîn û îman bî te binên?“ **31** „Kalîkên me lî çolê de man xwarîn. Mîna ku hatiye nivîsin, bona xwarîna wan, jorde (yanê ezman de) Xudê nan da wan.“

32 Îsa jî wan re wîsa got, „Jî We re bî rasti

bı rasti dibêjim, ji jorde Mûsa (peyxamber) nan neda we, li jorde nanê heqiqet, Bavê min dide we. **33** Çimki nanê Xudê, yê ku jorde hatiye jêr û heyatê (yanê jiyanê) dide dinê Ev e.“

34 Xelkê ji wi re got, „Efendi, vi nani herdem bide me!“

35 Îsa got, „Nanê jiyanê Ez im. Yê ku were cem min qet birçi nabe, yê ku imanê bi min bine qet ti nabe.“ **36** Ema min ji we re got ku, we ez ditim, hun disa ji iman nakin. **37** Yê ku Bav dane min, ew hemû wê werin cem min û yê ku werin cem min ez wan qet der nakim. **38** Çimki ez ne li daxwaza xwe digirim, lê ji bona ku xwestina yê ku ez şandime binim şunê ji jorde hatim jêr. **39** Xwestina Yê ku ez şandime ev e: yê ku wi dane min qet kesi winda nekim, Feqet roja paşiyê de wan hemûyan ji nûve rakim. **40** Çimki xwestina Bavê min ev e ku, hemû kesê ku Law ditine û iman bi Wi kirine bigihên jiyana abedin. Ez ji wan roja dawiyê de ji nûve rabikim.

41 Bona ku Îsa got, „Nanê ku jorde hatiye jêr Ez im.“ Yahûdiyan dijê wi, (yanê hem-

ber İsa) gotegot kırım. **42** Wan got, „ma ev Lawê Ūsiv İsa nine?“ Em dayêka wi û Bavê wi ji nas dıkın. Niha çawa dibe ku, ew dibêje ku ez ji jor hatime jêr?“

43 İsa got, „nav xwe de gotegot nekın.“

44 „Eger Bavê ku ez şandime, kesekê nekişine cem mın, ew kes nikare were cem mın. Yê ku were cem mın ji ez wi roja dawiyê de ji nûve rabıkım. **45** Mina ku peyxamberan ji nivisandine, Xudê wan hemûyan re rê ya Xwe bide hu kırım! Herkesê ku dengê Bav dıbihızın û ji wi hu dıkın ew werın cem mın. **46** Mana vê ne ew e ku keseki Bav ditiye. Tenê yê ku ji Xudê ye Wi Bav, (yanê Xudê) ditiye. **47** Ji we re bı rasti bı rasti dibêjim ku, ki iman bı wi bine jiyana wi ya abedin heye. **48** Nanê jiyânê Ez ım. **49** Kalikên we çolê de man xwarın, lê disa ji mırın. **50** Nanê ku jorde hatiye xwar heye, yê ku wi nani bıxwın namırın. **51** Nanê ku jorde hatiye xwar, nanê sax (can) Ez ım. Eger kesek ji vi nani bıxwe, abediyen dıjin. Nanê ku ez bo oxıra heyata dinê dıdım ji, Bedena mın e.“

52 Ser vê yekê Yahûdiyan got, „ev mirov

bo xwarina me çawa dikare ku bedena xwe bide me?“ wisa bi hevûdu re koşin kîrin.

53 Îsa ji wan re wisa got: „We re bi rasti bi rasti dibêjim, heta ku hun bedena Lawê insan, (yanê bedena min) nexwin û xwina min ji venexwin, we de jîyan nabe. **54** Kesê ku bedena min dixwe û xwina min vedixwe heyata wan ya abedin heye û Ezê wan roja dawiyê de nûve rakim. **55** Çimki bedena min xwarina heqiqi û xwina min ji vexwarina heqiqi ye. **56** Yê ku bedena min bixwe û xwina min vexwe bi min re dîskîne û ez ji bi wi re. **57** Bavê ku diji mina ku ez şandim û ez bi Wi dijim, wisa yê ku bedena min bixwe ji wê bi min bijî. **58** Ew nanê ku jorde hatiye xwar ev e; (yanê Ez im). Ne mina ku kalikên we xwariye û ew mîrîn. Yê ku vi nani bixwe abed û abed diji.“ **59** Çaxê li Kefernahumê de ders dîda, di ibadetxanê ev tiştên ha gotin.

Pir kes Îsa terk dîke

60 Dema ku gelek şagirtên Îsa ev gotinên

Wi bihistin, gotin ku, „ev gotina ha girane, ma ki dikare ku guhdari bike?“

61 Dema İsa fehm kir ku şagirt bo vêna gotegot dîkin, got, „Ma ev we dide şaş kirin?“

62 „Eger ku lawê insan bîlîndê meqamê xwe, şûna ku Ew berê li wê bû û hun ji vîna bîbinin...?“

63 Yê ku jiyânê dîde Rih'e. feyda bedenê tune. Ew sozên ku min ji we re gotin, ew Rih û jiyân in.

64 Dîsa ji li nav we de yê ku iman nakin hene.“

İsa yê ku iman nedîkîrin û yê ku wê ew bîda dest destpêkê de nas dîkîr û zani ku ew ki ye.

65 İsa wan re got, „Sebeba gotina ku min ji we re got, dema ku 'Bav kesekî nekîşîne cem min kesek nîkare were cem min, ev e.“

66 Ser vê yekê gelek ji şagirtên İsa şûva veşandin û êdî li tev İsa nedîgeriyan.

67 Wê çaxê, İsa ji dîwazdehan pîrs kir û got, „Ma hun ji dîwazîn herin?“

68 Simon Petrûs ji İsa re wisa got: „Ya Xudan, ma em herine ba ki? Gotinên jiyana abedin bî te re ne.“

69 Em iman dîkin û zanin ku tu bîmbarekê Xudê yi.“

70 İsa ji wan re wisa got: „Yê ku hun dîwaz-

deh helbijartin, ma ne Ez im? Disa ji li nav we de yek iblis e.“ 71 İsa ev bona lawê Simon Yahudayê İsqaryoti got. Çimki Yahuda yek ji diwazdeh şagirtên İsa bû û yê ku İsa bîdaba dest ew bû.“ (Yanê wi İsa êxbar kir).

İsa tere Qudsa (Şerif)

7 Pîştî vê yekê İsa li Celilê de digeriya. Bona ku Yahûdiyan xwastin ku wi bîkujin, wi nexweste ku bajarê Yayûdiyê de bigere. **2** Cejna Yahûdiyan ya çardax çêkirinê nêzik bû. **3** Bî vi awayî bîrayên İsa ji wi re gotin, „Ji vê derê derkeve û here bajarê Yahûdiyê“ ku, „şagirtên te ji tiştên ku tu çêdiki bîbinin. **4** Çimki ew kesê ku dixwaze xwe bî eşkereyi bîde nas kirinê, tiştê ku çêdike venaşêre. Madem ku tu van tiştan çêdiki, xwe şani, (nişanê) dinê bîde!“ **5** Heta bîrayên Wi ji iman bî Wi nedikirin. **6** İsa ji wan re got, „Wextê min hê nehatiye,“ feqet „bo we wext her dem munasib e. **7** Dinê nikare ji we nefret bike, feqet ji min nefret dike. Çimki ez derbarê dinê de şehadetiye dikim ku karên wê xirabın.

8 Hun herin vê cejnê. Ez niha naçım. Çımki wexta mın hê tamam nebûye.“

9 Pışti ji wan re ev tıştên ha got, bajarê Celilê de ma. 10 Feqet dema ku bırayên Wi çûn cejnê, ew bı xwe ji çû. Ema Ew ne bı eşkereyi, lê bı dizi çû. 11 Yahûdi ji wê sırê de li Wi geriyan, pırs kırın û gotın, „Ew li kû derêye?“

12 Nav qerebalixê de derbarê İsa de pır tışt dıhat qısekırın. „Pır kesan dıgot, Ew mirovek rınd e, hınên dın ji dıgot na Ew xelkê dixapine û ji rê derdixine.“

13 Disa ji ji ber ku xelk ji Yahûdi'yan dıtır-sın, kesi nedıkariya ku derbarê İsa de eşkêre tışteke bibe.

14 Nivê idê derbaz bû. İsa ji çu İbadetxanê, dest pê kır û ders da xelkê. 15 Yahûdi şaş man. Wan dıgot ku, „Vi mirovi qet nexwendıye, ma Ew çawa dikare ku wisa ilımdar bibe?“

16 İsa ji wan re wisa got: „Dersa ku ez dıdim we ew ya mın nine, ew ders ya wi ye yê ku ez şandıme.“ 17 „Eger kesek dixwaze xwestına Xudê bine şunê, ew zane ku ev ilm, ilmê Xudê ye û ne yê mın e. 18 Yê ku

behsa xwe dikin xwazin xwe bilind bikin, feqet yê ku dixwaze Xudê bilind û bimbarek bike ew raste û li Wi de qet neheqitune. **19** Ma Mûsa (peyxamber) qanûn, (yanê şeriat) neda we? Disa ji qet kesek li nav we de emirê şeriatê neanin şunê. Çima hun dixwazin ku min bikujin?“

20 Wê çaxê temamê qerebalixê ji İsa re got: „Tu cindar bûyi!“ „Ki dixwaze ku te bikuje?“

21 İsa ji wan re wisa got: „Min xebatek çêkir hun hemû şaş dibin.“ **22** „Bona ku Mûsa bo sunet bûnê ferman, (emir) da we-eslinda ew emir ne ji Mûsa ye, ew ji kalikên we maye-roja Septê hun mirovekê sunet dikin. **23** Bona ku şeriata Mûsa xirab nebe, mirovek roja Septê tê sunet kirin û, bona ku min di roja Septê de mirovek tamamen sax kir, ma çima hun ji min re bi hêrs dikevin? **24** Mina ditina çavan hukum nekin, bi rasti hukum bikin.“

Ma İsa, Mesih e?

25 Hinek ji xelkê Qudsa şerif ji bo vê yekê

gotin: „Ma yê ku li kuştina wi dîgeriyan, ne ev e?“ **26** „Mêze, Ew niha eşkereyi qise dike û qet kesek ji wi re tiştê nabêje. Ecêba serdaran bi rasti fehm kirine ku ew Mesih e? **27** Feqet em dîzanin ku ew mirov ji kû derêye. Lê belê dema Mesih were, kes nîzane ku ew ji kûderê hatiye.“

28 Wê demê Îsa ibadetxanê de ders dîda û Wi dengê xwe bilind kir û wisa got: „Hun hem min nas dikin û hem ji zanin ku Ez ji kûderê me! Ez bi xwe nehatim. Yê ku Ez şandime rast e, (heqiqet e). Hun Wi nas nakin. **29** Ez Wi nas dikim. Çimki Ez bi Wi re me û Wi ez şandim e.“

30 Ser vê yekê Yahûdiyan xwestin ku Îsa bigirin, feqet qet keseki destê xwe nedan ser wi. Çimki saeta Wi hê nehatibû. **31** Ji xelkê ji pîr kesan iman bi Wi anin. Wan dîgot: „Dema ku Mesih were, ma ji vi Îsa zêdetir û mezintir mûcizan dikare ku çêbike?“

32 Fêrisiyan ji bihistin ku xelk derbarê, Îsa de van tiştan qise dikin. Serokê Kahinan û Fêrisiyan ji bo girtina Îsa mirov şandin.

33 Îsa wisa got: „Ez hê midetek kurt bi we re me,“ „dû re disa dîjim cem yê ku Ez

şandım e. **34** Hunê lı min bigerin, feqet hun min nabinın. Û şunda ku Ez hazırım hun nıkarın werın wê derê.“

35 Lı ser vê yekê Yahûdiyan hevûdu re gotın: „Gelo ev mirov wê kû ve here ku em nıkarın Wi doz bıkın?“ „Ma Ewê here nav Yûnaniyan, cem yên ku lı nav wan de bela bûne, dersê dıde wan? **36** Ew dibêje ku, hunê lı min bigerin, feqet hun min nabinın Û şuna ku Ez hazırım hun nıkarın werın wê derê. Ma Ew dıxwaze çı bibêje?“

37 Roja idê ya dawiyê de û en roja mıhim de, İsa rabû ser piyan dengê xwe bılınd kır û wısa got: „Eger ku kesek ti bûye bıla were ba min û avê vexwe. **38** Mina ku nıvisên bımbarek ji dibêjin, yên ku imanê bı min bınin lı hundurê wan de robarê avê yê jindar dıherike.“

39 Lê belê İsa ev derbarê wi Rih'i de got yên ku imanê bı Wi bınin, bıgırın. Ji ber ku Rih hê nehatıbû dayin. Çımki İsa hê bılınd nebû. **40** Dema ku ji xelkê hın kesan ev gotınên ha bıhistın, hınekan got, „bı rasti Ev Ew Peyxamber e.“

41 Hın kesan ji got, „Ev Mesih e.“

Hin kesan ji got, „çı! Ma Mesih wê ji Celilê bê?“ 42 Ma kitêbê negotiye Mesih wê ji zuriyeta Davud (peyxamber) û gundê Davud Betlêhmê de were?“

43 Wisa nav xelkê de ji sebebê İsa firqat çêbû. 44 Hin kesan xwestin İsa bigirin, feqet kesi destê xwe nedan Wi.

İmansıztiya serokên xelkê Yahûdi

45 Dema ew kesên ku Fêrisiyan û serokên Yahûdiyan bona girtina İsa şandibûn, ew şuve vegeriyan, serokan û Fêrisiyan ji wan pirs kirin û gotin: „We çima Ew neani?“

46 Wan ji wisa got: „Qet tu caran kesekê mina ku İsa qise dıke, qise nekiriye.“

47 Fêrisiyan wan re gotin: „Ma hun ji hatin xapandin? Serok, êxtiyar û Fêrisi, ma qet kesekê iman bı İsa ani ye? Lê belê ev xelkên ku Şeriatê nızanın ew lanetline.“

50-51 Lı nav wan de mirovek, yê ku navê wi Nikodim bû û berê bı şev hatibû ba İsa, wi ji wan re wisa got: „Ma lı gora Şerietame heta mirovekê guhdari neke û tiştê ku ew dıke ji hu nebe, derbarê wi de hukum

bıde, rast e?" 52 Ji wi re gotın, „ma tu ji ji bajarê Celilê yi?" „Lê bigere û mêzeke, ji bajarê Celilê peyxamber dernakeve.“ 53 Piştî herkes çû mala xwe.

Jinik, yanê, pireka ku zina kiriye

8 İsa çû çiyayê zeytûnê. 2 Roja dın, (yanê dortira sibê) zû disa vegeriya ibadetxanê. Temamê xelkê hatın cem wi. Ew ji rûnişt dest pê kir û ders da wan. 3-4 Mirovên dindar û yên Fêrîsi, jinikek dema ku zina dikir girtibûn û wan ew jinik anin cem İsa. Wan jinik derxist meydanê û İsa re gotın „Mamoste vê jinikê dema ku zina dikir hat girtın.“ 5 „Mûsa (peyxamber) şeriatê de emir daye me ku yên wisa werin kevir kirinê, tu bi tê çî bêji?" 6 Wan bo cerêbandinê eva ha gotın da İsa suçdar derxın. Lê belê İsa xar bû, bî tiliya xwe, li ser erdê nivisandın dınivisand. 7 Ji ber ku wan di pirs kirinê de berdewam kirin, li ser vê yekê Wi xwe rast kir û ji wan re got: „Ji we yê bê suç ki ye bila ew kevirê pêşî bavêje ser wê jinik ê!“

8 İsa disa xar bû û dest bî nıvisinê kır.
9 Dema ku wan ev bihistın, dest pê kırım ji
yên êxtiyar û heta yê paşiyê yek bî yek
bazdan çûn û İsa tenê cih hiştın. Jinik ji
wê meydanê de sekini bû. 10 İsa xwe rast
kır û jinkê re got: „Jinikê kanên ew? Ma
qet kesekê tu hukum nekiri?“

11 Jinkê got: „Na ya Xudan, tu kesi ez
hukum nekırım.“

İsa got: „Ez ji te hukum nakım.“ „Here û
êdi ji vir şûnde guneh neke!“

Şehadetiya ku derbaz dibe, yanê tê qebûl kırım ê

12 İsa disa dengê Xwe bılind kır û ji xelkê
re got: „Ez ronahiya dînê me. Kesê ku li
dû mın werın, ew li tariyê de nameşın û
dibın xwediyê ronahiya jıyanê.“

13 Fêrisiyan got: „Tu ji bo xwe şahadetiye
diki, şehadetiya te rast nine.“

14 İsa ji wan re got: „Eger ku ez bo xwe
şehadetiye bıkim ji, disa şehadetiya mın
rast e. Çımki ez zanım ku, ez ji kû hatım û
dıçım kû derê. Feqet hun nızanin ku ez ji

kû hatim û bı kû ve dıçım. 15 Hun lı gora bedenê hukum dıkın. Ez hukum lı kesi nakım. 16 Feqet Ez hukum bıkim ji, hukmê mın rast e. Çımki Ez ne tenê me, ez û Bavê ku ez şandıme bı hev re ne. 17 Şeriat we ji dibêje ku şehadetiya du kesan rast e. 18 Yê ku bo mın şehadetiye dıke ez ım. Û Bavê ku ez şandıme, Ew ji ji bo mın şehadetiye dıke.

19 Wê çaxê wan ji İsa pırs kır û got: „Bavê te lı kû ye?“ İsa ji wan re got: „Hun ne mın nas dıkın û ne ji Bavê mın. Eger we ez nas bıkıma, we wê Bavê mın ji nas bıkırana.“

20 İsa çaxê ev gotinên ha gotın ibadetxanê de dema ku ders da, şunda ku pere top dıkırın lı wê derê de got. Kesi ew negirt. Çımki saeta wi hê nehatıbû.

21 İsa ji wan re disa got: „Ez terım. Hunê lı mın bıgerın û lı nav gunehên xwe de bımirın. Şuna ku Ez terım hun nıkarın werın wê derê.“

22 Yahûdiyan got: „Ecêba ew wê xwe bıkuje?“ „Çımki ew dibêje ku şuna ku ez terım hun nıkarın werın wê derê.“

23 İsa ji wan re got: „Hun ji jêrın, ez ji

jorim.“ „Hun ji vê dinê ne, ez ne ji vê dinê me. **24** Va ye ji bo vê yekê min ji we re got, „Hunê li nav gunehên xwe de bimirin.“ Eger hun iman nekî ku, ez Ew im, hunê li nav gunehên xwe de bimirin.“

25 Wan ji Îsa pirs kir û gotin, „Tu ki yi?“

Îsa, „Ez tam Ew zatim yê ku min di destpêkê de ji we re got.“ **26** „Li derbarê we de hê pir gotin û pir tiştê min yên ku hukum li we bikin hene. Lê belê Yê ku ez şandime heqiqet e. Ez ji Wi çî bîbîhizim ji dinê re wê dibêjim.“

27 Wan fehm nekî ku Îsa ji wan re derbarê Bav de qise kir. **28** Ji bo vê yekê Îsa wisa got: „Dema ku we Lawê insan, bilindê jor kir, wê çaxê hunê fehm bikin ku ez Ew im û ez bi xwe qet tişteke nakim, feqet Bav çawa min re bêje, ez ji wisa dibêjim. **29** Yê ku ez şandime li tev min e, Wi ez tenê nehiştim. Çimki ez her dem tiştê ku Wi, (yanê Xudê) xoşnûd dikin, çêdikim.“ **30** Dema ku Wi wisa qise kir, pir kes an iman bi Wi ani.

Zarokên İbrahim xelil û zarokên İblis

31-32 İsa wan Yahûdiyên ku iman bî wi kırıbûn, ji wan re got: „Eger ku hun gotinên min de bisekînin, wê çaxê hun bî rasti şagirtê min in. Hunê rastiye bızanin û rasti ji wê we azad bike.“

33 Yahûdiyan ji İsa re wisa got: „Em zuryeta İbrahim xelil in“. Me, „tu caran ji kesire koletî nekiriye“. Tu çawa ji me re dibêji ku: „Hunê werin azad kîrin?“

34 İsa ji wan re got: „Ez ji we re bî rasti bî rasti dibêjim, hemû kesê ku guneh dikin ew koleyê gunehin.“ **35** „Kole lî malde abedin namine, feqet Law herdem dimine. **36** Bo vê yekê, eger ku Law we azad bike, hun bî rasti azad in. **37** Ez dîzanim ku hun zuryeta İbrahim xelil in. Lê belê hun dixwazî ku min bikujî. Çimki hun di dilê xwe de cih nadî gotinên min. **38** Ez ji tiştê ku ba Bavê xwe dibînim dibêjim, hun ji tiştê ku ji Bavê xwe bîhîzî dikî.“

39 Wan ji İsa re wisa got: „Bavê me İbrahim xelil e.“

İsa ji wan re wisa got: „Eger ku hun zaro-

kên İbrahim xelil bûna, we wê karên İbrahim xelil bıkırana.“ 40 „Feqet hun nıha dıxwazın ku mın, yê ku ji Xudê rasti bihistiye û ji we re gotiye, bikujın. İbrahim xelil ev tiştên ha nekır. 41 Hun karên bavê we dıkın.“ Wan ji İsa re got: „Em ji zinayê newelıdın. Tek Bavekê me heye, Ew ji Xudê ye.“ 42 İsa ji wan re got: „Eger ku Xudê Bavê we bûya, we ji Ez hez bıkırama.“ Çımki ez ji Xudê derketım û hatım. Ez bı xwe nehatım, Xudê ez şandım. 43 Çıma hun va gotinê ku ez ji we re dibêjim, fehm nakın? Ji ber ku Hun gotinên mın guhdari nakın. 44 Hun ji Bavê xwe iblisın û hun dıxwazın ku xwestına bavê xwe bıkın. Ew destpêkê de qetil bû. Ew lı rastiye de nesekıni. Çımki lı wi de rasti tune. Dema ku ew derew dıke, ji ya xwe dibêje. Çımki ew derewçiye û bavê derewan e. 45 Feqet bona ku ez rasti yê dibêjim, hun iman bı mın nakın. 46 Lı nav we de ki dıkare hebûna guneh dı mın de bide ispat kırın? Eger ku ez ji we re rastiye dibêjim, hun çıma iman bı mın nakın? 47 Yê ku ji Xudê ne, ew guh dıdın gotinên Xudê. Ji bo wê

yekê hun guh nadînê, çimki hun ne ji Xudê ne.

Mezintiriya Îsa

48 Yahûdiyan ji Îsa re wisa got: „Me ji te re got, tu ji Semiriyê yi û di te de cîn heye, ma gotina me ne rast e?“ **49** Îsa got: „Mînde cîn tune; lê belê ez Bavê Xwe re hurmetê dikim û hun ji mîn nîzm dikin. **50** Fêqet ez li izeta xwe nagerim; yeki ku digere û hukum dike heye. **51** Ji we re bî rasti bî rasti dibêjim, eger insanek gotina mîn bigire ew abedin mîrînê nabine.“

52 Yahûdiyan ji Îsa re got: „Me niha fehm kir ku, di te de cînek heye.“ Îbrahim xelil mîr, peyxamber ji mîrîn. Û tu dibêji: „Eger kesek gotina mîn bigire, abedin mîrînê tam nake. **53** Yan tu ji bavê me Îbrahim xelil mastir î? Ew mîr, peyxamber ji mîrîn; ma tu xwe ki zen dikî?“

54 Îsa wisa got: „Eger ku ez xwe bilind bikim, izeta mîn ne tişteke. Yê ku mîn bilind dike Bavê mîn e; hun dibêjin ku: ‚Ew Xudê yê‘ me ye **55** û hun Wi nas nakin.

Feqet ez Wi nas dıkım; û eger ez bêjım ku ez Wi nas nakım, wê çaxê ez ji mina we dıbım derewin; feqet ez Wi nas dıkım û gotına wi qebûl dıkım. **56** Bavê we İbrahim xelil bona ku ew roja mın bıbine bı şabû-niyê coşın kır. Wi dit û dılgeş bû.“

57 Bo vê yekê Yahûdiyan ji İsa re got: „Tu hê pênce sali nini. Ma te İbrahim xelil ji dit?“

58 İsa wan re got: „Ez ji we re bı rasti bı rasti dibêjım, jiberi ku İbrahim xelil hebe ez heme.“

59 Wê çaxê bona ku İsa kevır bıkın wan ji erdê kevır gırtın, feqet İsa xwe veşart û ibadetxanê der ket.

İsa çavê mirovekê kor vedıke

9 Dema ku İsa derbaz dıbû, mirovekê ku ji dayika xwe kor hatıbû dinê dit.

2 Şagirtên İsa ji wi pırs kırın û gotın: „Xudan, ji bo ku ev kor welıdiye ki guneh kırıye, vi an dayik û bavê wi guneh kırın e?“

3 İsa ji wan re wısa got: „Ne wi, ne ji dayik û bavê wi guneh kırın. Encax bona ku

karên Xudê lî ser wi xuya bîkî ew çêbûye.
4 Karên Yê ku ez şandime, hê roj gereke em bîkî; şev tê, wê çaxê tu kes nikare kar bike. 5 Heta ku ez dinê de me, ez ronahiya dinê me.“

6 Piştî van tiştan tûyê erdê kîr, pê xaziya xwe çamûr çêkîr û ew çamûr lî çavê wi da. 7 Îsa jî wi re got: „Here, hewza Şiloam de xwe bişu.“ Tercuma Şiloamê hatiye şandin e.

Ew mirov jî çû xwe şuşt û çavê wi vebû û wisa şunde hat. 8 Wê demê cinarê wi û ew kesên ku dîzanin ew berê parsek bû, wisa gotin: „Ev mirov yê ku rûdinişt û pars dikîr, ma ev ne ew e?“

9 Hînan got: „Erê ew e“ û hînen dîn jî got: „Na, ew nine lê mina wi ye.“

Wi bî xwe got: „Ez ew im.“

10 Wê çaxê wan jê pîrs kîr û gotin: „Ma çavê te çawa vebûn?“ 11 Wi jî jî wan re wisa got: „Ew mirovê ku navê wi Îsa ye, wi çamûr çêkîr û çavê min re da û got: „here hewza Şiloamê de xwe bişu. Ez jî çûm lî wê min xwe şuşt û çavê min vebûn.“ 12 Wan jî wi pîrs kîrin: „Ew lî kû ye?“ Wi jî got, „nizanîm.“

Pırsiyari kırına Fêrisiyan

13 Ew mirovê ku berê kor bû, bîrîn cem Fêrisiyan. 14 Roja ku Îsa çamûr çêkırîbû û çavê wi re dabû, ew roj roja sebtê bû. 15 Bo vê yekê Fêrisiyan disa ji wi mirovi pırs kırin û gotin, çavê te çawa vebûn? Wi ji got: „Îsa çamûr çavê min re da, min xwe şuşt û dit.“

16 Ji ber vê yekê ji Fêrisiyan hîn kesan wisa got: „Ev mirov ne ji xudê ye.“ „Çimki ew şertê roja sebtê naine şunê.“

Feqet hînen dîn ji got: „Miroveki gunehkar çawa dikare ku mûcize yê mina vê mûcizê çêbike?“

Wisa navbera wan de firqat çêbû. 17 Wan disa ji wi mirovê ku berê kor bû pırs kır: „Tu ji bo wi mirovê ku çavê te ve kır, çi dibêji?“

Wi mirovi got: „Ew peyxamber e.“

18 Yahûdi, heta ku gazi dayik û Bavê wi mirovê ku berê kor bû nekırin, bawer nekırin ku ew berê kor bû û niha çavên wi vebûn e. 19 Wan ji dayêk û bavê wi pırs kır û gotin: „Lawê we yê ku hun dibêjin kor

hate dinê ev e? Başe, ma niha ew çawa dibine?”

20 Dayêk û bavê wi mirovi ji wan re wisa gotin: „Em zanin ku ev lawê me ye û em vîna ji dîzanin ku ew dema ku ji dayêka xwe bû kor bû. **21** Feqet em nîzanin ku ew niha çawa dibine, ki çavê wi vekirine em nîzanin, jê pîrs bikin. Ew mezin e, ji bo xwe bila ew qise bike.“ **22** Ew ji Yahûdiyan tîrsin, bo wê yekê wan wisa qise kir. Çimki Yahûdiyan di nav xwe de qerar girtibûn ku, ki eşkereyi bibêje ew Mesih e, ew wan ji ibadetxanê bikin der. **23** Bo wê yekê dayêk û bavê wi mirovi gotin: „Ew mezin e, ji wi pîrs bikin.“

24 Wan di sa bang wi mirovê ku berê kor bû kir û ji wi re gotin: „Ji Xudê re şikir bike!“ „Em zanin ku ev mirove gunehkar e.“

25 Wi mirovi ji ji wan re wisa got: „Ew gunehkar e yan gunehkar nîne, ez nîzanim. Feqet tiştê ku ez zanim ev e, ez korbûm û niha ji dibinim.“

26 Wê çaxê ji wi re gotin: „Wi ji te re çî kir? Wi çavê te çawa vekir?“

27 Wi ji wan re got: „Mîn niha ji we re got,

feqet we guhdari nekır.“ „Çıma hun dıxwazın disa bıbıhızın? Yan hun ji dıxwazın bıbın şagirtên Wi?“

28 Wan ji wi mirovi re kıfr kır û gotın: „Tu şagirtê Wi yi!“ Wan got: „Em şagirtê Mûsa ne. **29** Em zanin ku Xudê ji Mûsa re gotiye. Feqet em nızanin ku ev mirov ji kû ve hatiye.“

30 Mırov ji wan re wısa got: „Ev e tıştı ku insan dıde şaş kırınê! Hun nızanin ew ji kû ve hatiye, ema çavên mın Wi vekır. **31** Em zanin ku Xudê guh nade kesên gunehkar. Eger ku kesek ji Xudê re ibadet dıke, û irada Wi bıke, Xudê guh dıde wi. **32** Tarıxa dınê de hê kesi nebıhistiye ku, kesi çavê mıroveke ku kor hatiye dınê vekırıye. **33** Eger ku ev mirov yê Xudê nebûya, wi nedıkari ku tışteke, (mûcize kê) wısa çêbike.“

34 Ji wi re gotın: „Tu tamam lı nav guneh de welıdı, ma tu dersê dıdı me?“ Wısa wan ew avêtın der.

Kor bûna rıhani

35 İsa bıhist ku wan ew mirov avêtın der.

Îsa ew mirov dit jê pîrs kir û got: „Tu iman bî Lawê Însan dikî?“

36 Wi mirovi wisa got: „Efendi, Ew ki ye ku, ez bî Wi iman bikim?“ **37** Îsa ji wi re got: „Hem te Ew dit û hem ji yê ku niha li tev te qise dike Ew e.“ **38** Wi mirovi got: „Ey Xudan, ez iman dikim! û wi ji Îsa re secde kir.“ **39** Îsa ji got: „Ez hatim ku, yê ku korin bibinin û yê ku ne korin ji kor bibin; ez bo hukum kirinê hatim dinê.“

40 Hin kesên Fêrisî ji cem Îsa bûn, wan dema ku ew gotinên Îsa bihistin, ji Îsa pîrs kirin: „Ma em ji korin?“ **41** Îsa ji wan re wisa got: „Eger ku hun kor bûna gunehê we wê nebûya,“ „feqet niha: „Hun dibêjin ku, ‚em dibinin‘ bo vê yekê gunehên we dîsekînin.

Şivanê rind, (yê qenc)

10 „Bî rasti bî rasti ji we re dibêjim, yê ku deri re naçe hewşa miyan û rê ki din re ketiyê diz û eşqiya ye. **2** Feqet yê ku deri re tere hindur ji, ew şivanê miyan e. **3** Dergevan wi re deri vedike, mi dengê

şivan dıbihızın; şivan ji mi yê xwe bı navê wan bang dıke û wan dıbe der. 4 Dema ku wi mi yê xwe hemû derxıstın der, ew lı pêşiya wan tere û mi ji lı dû wi terın. Çımki mih dengê wi nas dıkın. 5 Ê lı dû yê xerib naçın û ji ber wan dırevın. Çımki dengê xeriban nas nakın.“

6 İsa ji wan re ev temsile got, feqet wan disa ji xwestına İsa fehm nekır.

7 Ser vê yekê İsa ji wan re disa got: „We re bı rasti bı rasti dıbêjim“, „ez deriyê miyanım. 8 Yê ku berê mın hatın hemû dız û haydut bûn, feqet miyan guh nedan wan. 9 Ez deri me. Eger ku kesek dı mın re here hındur, xılas dıbe. Tere hındur, dıçe der û çêregeh dıbıne. 10 Dız tenê bo dızıyê, kuştinê û bo tune kırınê tê. Ez hatım ku insan bıbın xwediyê jıyanê, jıyana wan ya zêde hebe. 11 Ez şivanê rındım. Şivanê rınd oxıra miyê xwe de canê xwe dıde. 12 Ew mırovê ku şivan û xwediyê miyan nine yê ucetli, dema ku ew hatına gur bıbine, miyan ber dıde û dıreve, tere. Gur ji wan dıgre û belav dıke. 13 Ew mırov dıreve, çımki ew ucetliye û bona miyan xem nake. 14-15 Ez

şivanê rind im. Ez yê xwe nas dîkîm. Çawa Bav min nas dîke û ez jî Bav nas dîkîm, yê min jî wisa min nas dîkîn. Ez bo miyê xwe canê xwe dîdîm. **16** Hê miyê minê dîn jî hene ew daxilê vê hewşê nin in. Ez gerek wan jî binîm. Ew dengê min bîbîhîzîn û bîbîn tek şivan û tek naxîr. **17** Bona ku ez canê xwe dîdîm ku ez disa şuve bigîrîm. Bona vê yekê Bav jî min hez dîke. **18** Kes nîkare canê min jî min bigîre; feqet ez wî bî xwe û xwe dîdîm. Bo dayîna canê min û şuve girtîna wî qudreta min heye. Min ev ferman jî Bavê xwe girt. "**19** Jî ber vê qîse kîrîna Îsa lî nav Yahûdiyan de disa firqat çêbû. **20** Lî nav wan de pîr kesî got: „Wî de cîn heye, ew dîn e; ma hun çîma wî guhdarî dîkîn?“ **21** Hinên dîn jî got: „Ev qîsetên ha yê mirovên cîndar nînin.“ „Cîn dîkare ku çavê koran vebîke?“

Bêimantiya Yahûdiyan

22 Wê sirê de lî Qudsa şerîf de bo biranîna vebûna îbadetxanê id hebû. Mevsîm jî

zivistan bû. **23** Îsa hindur ibadetxanê, li cem eyvana sileyman de digeriya. **24** Yahûdiyan dora wi girtin û ji wi re wisa gotin: „Ma Tu heta kengê me li şikê de bihêlini?“
„Eger ku Mesih tu yi, ji me re bi eşkereyi bibêje.“

25 Îsa ji wan re wisa got: „Min ji we re got, feqet we iman nekîr. Ew xebatê ku min bi navê Bavê xwe kîrî, ew ji bo min şehadetiye dikin. **26** Feqet hun iman nakin. Çimki hun ji daxilê miyên min ninin. **27** Miyên min dengê min dibihîzin. Ez ji wan nas dikim û ew ji li dû min tên. **28** Ez heyata, (jiyana) abedin didime wan û ew qet mehf nabin. Qet kesek nikare ku wan ji destê min derxine. **29** Bavê min Yê ku ew dane min ji hemûyan mezintir e. Quveta kesi nikare wan ji dest Bav derxine. **30** Ez û Bav yekin.“

31 Yahûdiyan disa ji erdê kevir girtin û xwastin ku Îsa bîdî kevir kîrî. **32** Îsa ji wan re wisa got: „Min gelek xebatê rind yê ji Bav nişan we dan.“ „Hun ji bo kîjan xebatê, min kevir dikin?“

33 Yahûdiyan ji Îsa re wisa got: „Em te bo

xebatê rind nine, bona ku te kifr kır em te kevir dıkin. Tu ji insani, feqet tu dibêji ku Ez Xudê me.“

34 İsa wisa got: „Ma şeriata we de nehatiye nivisinê? Ku Mın got, „hun ilahın?“

35 Xudê, Kelama Xwe ki re şandiye, ji wan re ilah tê gotin û kitêb xırab nabe. **36** Bav ez bimbarek kırım û şandım dinê. Wê çaxê bona ku mın got ez Lawê Xudê me, hun çawa mın re dibêjin ku te kifr kır? **37** Eger ku mın xebata Bavê xwe nekiriye, iman bı mın nekin. **38** Ema eger ku ez dıkım û hun nexwazin iman bı mın bıkin, balê imanê bı xebatê ku ez dıkım binın. Wisa ku, hun bızanin û fehm bıkin ku Bav bı mın re ye û ez ji bı Bav re me.“

39 Wan disa xweste ku İsa bıgırın, feqet ew ji dest wan derket û çû.

40 İsa disa çû aliyê çemê Erdenê, şunda ku Yehya (peyxamber) berê vaftiz kır û li wê derê ma. **41** Pır kes hatın cem İsa û gotin: „Gerçi Yehya (peyxamber) qet mûci-ze çênekır; feqet ew tıştê ku Yehya ji bo İsa got, ew hemû rast bûn.“ **42** Û li vê derê pır kesi iman bı İsa anin.

Mirina Lazar

11 Gundê Meryem û Xuşka wê Marta li Bêtanyê de mirovekê ku navê wi Lazar bû nexwaş bû. **2** Meryem, ew jinika ku rûnê bihn xweş li Xudan da bû û bi pora xwe ji lingê Wi paqij kir ew bû. Ew mirovê ku nexweş bû, Lazar ji bireyê Meryemê bû. **3** Her du xuşkan ji Îsa re xeber şandin û gotin: „Ya Xudan, yê ku tu jê hez dikî nexwaş e.“

4 Dema ku Îsa ew xeber bihist wisa got: „Ev nexweşi bo mirinê nine, feqet ev ji bo bilind bûna Lawê Xudê û izeta Xudê ye.“

5 Îsa, hez ji Marta, xuşka wê Meryem û Bireyê wan Lazar dikir. **6** Û dema ku Îsa bihist Lazar nexwaş e, li şunda xwe de hê du rojê din ma. **7** Dû re şagirtên xwe re got: „Em vegerin bajarê Yahûdiyê.“

8 Şagirtan ji Wi re got: „Xudan“, „Yahûdîyan gavek pêşde xwestin ku te kevir bikin. Ma tu disa dîçi wê derê?“

9 Îsa ji wan re got: „Ma rojek diwazdeh saet nine? Eger insan rojê bigere tîlpeki

nabe. Çimki ronahiya vê dinê dibine. **10** Feqet insanê ku şev biger e, ew tilpeki dibin. Çimki ronahi di wi de tune.“ **11** İsa li dû vê qise kîrînê re got: „Dostê me Lazar xew de çûye;“ „feqet ez terim ku wi hêşyar bikim.“ **12** Şagirtên İsa gotin: Ya „Xudan“, „eger ew xew de çûye wê rind bibe.“ **13** İsa ev ji bo mîrîna Lazar got, feqet şagirtên Wi fehîm nekîrin. Wan zen kîr ku Wi bo xew de çûnê got. **14** Wê çaxê İsa ji wan re bi eşkereyi got: „Lazar mîriye“. **15** „Bona ku hun iman bikin, kêfa min tê ku ez ne li wê derê bûm. Em niha herin cem Lazar.“ **16** Şagirtekê İsa yê ku jêre digotin, ‚Zo‘ navê wi Tomas bû, wi ji wan şagirtên din re got: „Em ji ji bo mîrînê bi wi re herin!“

Şina Marta û Meryemê

17 Dema İsa hat, xeber girt ku Lazar çar roj e ku kîrîne mezelê. **18** Bajarê Bêtanyê ji Qudsê nêzîka panzdeh tir avêtinê dûr bû. **19** Pîr Yahûdi hatibûn cem Marta û Meryemê bo mîrîna birê wan dixwestin ku wan teseli bikin. **20** Dema ku Marta hatina İsa

bihist derket der û berbı İsa ve çû, xuşka wê Meryem ji mal de rûdinişt.

21 Marta ji İsa re wisa got: „Ya Xudan“ „eger tu li vira bûna, bireyê min nedimîr.

22 Ez niha ji zanim ku, tu ji Xudê çî bixwazi Ewê bide Te.“

23 İsa got: „Bireyê te radibe.“

24 Marta got: „Ez zanim roja dawiyê de, (yanê roja mehşerê) bireyê min radibe.“

25 İsa ji wê re wisa got: „Qiyamet û Heyat Ez im.“ „Yê ku imanê bî min bine, ew bîmir-

re ji disa diji. **26** Yê ku jin dike û iman bî min dike qet namir e. Tu ji vîna re iman diki?“

27 Marta got: „Erê ya Xudan.“ „Min iman anî ku Tu Lawê Xudê yê ku were dinê Me-

sîhî.“ **28** Marta ev got û li dû re bî dizika çû gazi xuşka xwe Meryemê kir û got:

„Mamoste li vîraye û bang te dike.“

29 Dema ku Meryemê ev bihist, hema rabû û çû cem İsa. **30** İsa hê negihjîbû gund,

Ew şunda ku Marta rasti Wi bû, hê li wê bû. **31** Ew cînarê ku tev Meryemê mal de

man û Yahûdiyê ku bo taziye li wê bûn, dema ku wan dit Meryem bî lez derket der;

wan gct Meryem tere ser mezela birayê

xwe û li wê bigiri, ew ji li dû Meryemê çûn.

32 Meryem gihîşt şunda ku Îsa sekîni bû û wê Îsa dit, xwe avite lingê Wi û got: „Ya Xudan“, eger „Tu li vir bûna, birayê min nedîmir.“

33 Dema ku Îsa dit, Meryem û ew Yahûdiyê ku li tev wê hatibûn girin, dilê Îsa jand û Rihê wi ji xemgin bû. **34** Îsa got: „We Lazar li kû hildanin?“ Wan got:“ Ya Xudan were û mêzeke!“

35 Îsa giriya. **36** Yahûdiyan got: „Mêze, Îsa ew mirov çiqas hez dikir!“ **37** Feqet li nav wan de hin kesan got: „Vi zati çavê koran vekir, ma wi nedîkariya ku Lazar ji ji mirinê xilas bike?“

Îsa, Lazar ji mirinê rakir

38 Îsa disa kûr naliya û gihîşt mezelê. Mezel mixarek bû, kevîrek ji dêri de hebû.

39 Îsa got: „Kevîr bilînd bikin!“

Xuşka Lazar Marta, ji Îsa re wisa got: „Ya Xudan, ev çar roje ku miriye û bihn ketiye wi.“

40 Îsa got: „Min ji te re negot eger ku tu iman biki, tê izeta Xudê bibini?“

41 Ser vê yekê wan kevir rakır. İsa çavê xwe rasti jor kır û wisa got: „Bavê mın, bona ku te ez bîhistım te re şıkır dıkım.

42 Mın zani ku tu her dem mın dıbıhizi. Feqet mın ev bona van insanê lı vê derêne got ku, ew iman bıkın ku te ez şandım e.“

43 İsa lı dû vê qıse kırınê re dengê xwe bıınd kır û wisa got: „Lazar were der!“

44 Mırı dest û lingê wi pê paçan gırêdayi û rûyê wi pê dısmalê girti derket, (hat der). İsa ji wan re got: „Wi vekın û berdın bıla here.“

Plan kırına kuştına İsa

45 Wê demê ew Yahûdiyên hatıbûn ba Meryemê û dema ku wan xebata ku İsa çêkır dit, pır kesi ji wan iman bı İsa ani.

46 Feqet lı nav wan de hınên dın çûn ba Fêrisiyan û lı derbarê tiştê ku İsa çêkır xeber dan wan.

47 Lı ser vê yekê serokê Kahinan û Fêrisiyan Meclisa bıınd top kırın û gotın: „Ma em çı bıkın? Ev mırov pır mûcize çêdıke. 48 Eger em Wi wisa bıhêlın, herkes wê imanê bı Wi bine û Rom ji wê

werin hem şuna me û hem ji mîletê me ji ortê ra kîn.“

49 Lî nav wan de yeki, serokê Kahinan Qayfa got, „hun qet tiştê nîzanin.“ **50** „Şunda ku welat hemû tune dibe, bila tek mirovek oxira gel de bîmire, ji bo me pîtir rinde. Ma Hun vina fehîm nakîn?“

51-52 Wî ev bî xwe û xwe negot. Lê belê ji bo ku wê salê ew serokê Kahinan bû, derbarê Îsa de peyxamberti kir û wîsa got: Îsa bo mîlet û ne ji bo mîlet tenê feqet bo hemû zarokên Xudê yê ku belav bûne, wan top û yek bike, bo wê yekê gerek Îsa bîmire. **53** Wîsa lî dû wê rojê re, plan kirin ku ew Îsa çawa bikujin.

54 Bo vê yekê êdî Îsa lî nav Yahûdiyan de eşkereyi negeriya. Ew ji wê veqetiya û çû nêzikê çolê, bajarê Efraim. Ew tev şagirtên xwe lî wê derê ma. **55** Cejna Yahûdiyan ya derbazbûnê (yanê ya pasoxê) ji nêzik bû. Pîr kes ji bona pakij bûnê, beri idê çûn Qudsa şerif. **56** Ew lî wê derê lî Îsa geriyan. Dema ku ew hê ibadetxanê de bûn, hevûdu re wîsa pîrs kirin: „Hun çî dibêjin? Ecêba Îsa nawere idê?“

57 Serokê Kahinan û Fêrisiyan bo girtina İsa emir dan û gotin ku, ki şuna Wi zane lazime ku xeberê bide.

İsa tere gundê Bêtanyê

(Met.26:6-13; Mer.14:3-9)

12 İsa, şeş rojan berê cejna derbaz-bûnê hat gundê Lazar; yê ku İsa ew ji mirinê rakiribû. **2** Lı wê ji bo İsa ziyafet çêkirin. Marta xizmet kir. Yê ku lı tev İsa lı sıfrê rûniştibûn yek ji wan Lazar bû. **3** Mer-yemê niv litir rûnê pır qimeti, ji rûnê sim-bıla Hindûstanê ani û lingê İsa re da û bı pora xwe ji lingê Wi paqij kir. Ew mal bı bihna wi rûnê xweş yê rınd tiji bû.

4-5 Ema şagırtek yê İsa, yê ku Ew dû re bidana dest (dijmın) Yahûda İsqaryot wisa got: „Çıma ev rûn bı sêsed dinaran nehat firotinê û perên wi ji nedan feqiran?“ **6** Wi ev bona feqiran negot, bona ku ew bı xwe dız bû got. Kisikê peran bı wi re bû û wi ji perên kisikê de bûn, dıdızıya.

7 İsa got: „Jinikê rehet berde.“ „Bıla vêna bo roja ku mın dıkın mezelê hıline. **8** Feqir

tım û tım lı tev we ne, feqet ez tım lı tev we ninım.“ 9 Komekê Yahûdiyan yeki mezın bıhistın ku İsa hatiye gundê Bêtanyê û tenê bo İsa nine, bo ditına Lazar yê ku İsa ji mırinê rakırîbû ew hatın cem İsa. 10 Serokê Kahinan xwastın ku Lazar ji bıkujin. 11 Çımki bona Lazar pır Yahûdi diçûn û iman bı İsa dıkırın.

İsa tere Qudsa Şerif

(Met.21:1-11; Mer.11:1-11; Lûq.19:28-40)

12 Dortıra rojê, komeke insan ya mezın yê ku hatîbûn, û wan bıhist ku İsa ji were Qudsa şerif. 13 Wan guliyê xorme girt û berbı İsa çûn. Kırın qırin û wisa bang kırın, „Hozana! yê ku bı navê Xudan hatiye, meth kırın ji Qıralê İsrail re be!“

14-15 İsa, sipek dit û lê siwar bû. Çawa ku kîtêba bımbarek de hatiye nivısın: „Netirse, qıza Sion! Mêze, Qıralê te siwar sipekê kerê bûye û tê.“

16 Şagirtên İsa berê ew tışt fehm nekırın. Ema wexta ku İsa hat bılınd kırinê, wan ev anin bira xwe ku ew tışt ji bona İsa hatine

nivisin û xelkê ji ev ji bo wi çêkırin.**17** Ew xelkê ku dema İsa gazi Lazar kır û ew ji mırinê rakır lı wê ba İsa bûn, wan ji bo wina şehadeti kırin.**18** Lı ser vê yekê xelk berbı İsa çû. Çımki wan bıhist ku wi ev mûciza çêkırıbû. **19** Fêrısıyan ji ji hevûdu re wisa dıgotın: „Hun dıbinın ji dest we qet tıştey nayê.Va ye tûm dınê lı dû İsa ketiye û dıçe.“

İsa ji bo mırına xwe ji pêşta xeber da

20 Roja idê lı nav yên ku bo ibadet kırinê hatibûn Qudsa şerif hın kesên Yûnan ji hebûn. **21** Vana hatın cem Filipûs, ew ji gundê Bajarê Celilê Bêtseydayê bûn, Wan ji Filipûs rıca kır û gotın: „Em dıxwazın ku Efendi İsa bıbinın.“

22 Filipûs ji çû xeber da Andriyas. Andriyas û Filipûs ji çûn xeber dan İsa.

23 İsa wan re got: „Saeta ku Lawê insan were bıınd kırinê hat.“ **24** „We re bı rasti bı rasti dıbêjim, heta ku teney genım nekeve lı nav erdê û nemire, ew tenê dımıne. Feqet dema ku bımire zehf mehsûl dıde.

25 Yê ku canê xwe hezdîkîn, ew wi zay dîkîn. Feqet yê ku dî vê dinê de ji canê xwe nefret bike, wi ji bo heyata abedin hiltine. **26** Yê ku dixwaze ji min re xizmetê bike, bîla lî dû min were. Ez lî kûderê me, xizmetçiyê min ji lî wê derêye. Eger yek ji min re xizmetê bike, Bav wi dîde şeref kirinê. **27** Niha dilê min teng bûye, ma ez çî bîbêjim? Bîbêjim, „Ya Bavê min, min ji vê saetê xilas bike?“ Ema ez ji bo vê armançê hatim vê saetê. **28** Bavê min Navê xwe bilind bike!“

Lî ser vê yekê jor de deng hat bihistin û got: „Min hem bilind kir û hem Ezê bilind bikim.“

29 Ew xelkê ku lî wê derê bûn û koma ku ev bihistin, wan got: „Ezman guregur kir.“ Hinên din ji gotin: „Milyaket kê lî tev İsa qise kir.“ **30** İsa got: „Ev deng ji bo min nine, ji bo we hat.“ **31** „Ev dinê niha tê hukum kirinê. Qiralê vê dinê niha wê bê avêtin der. **32** Dema ku ez lî erdê bilindê jor bûm, hemû insan dikişinim cem xwe.“ **33** İsa ev ji bo mirina xwe û ew çawa bîmire got.

34 Koma insan ji İsa re wisa got: „Mina ku

me Şeriatê de hu kırıye, gerek Mesih abediyen bımıne. Tu çawa dibêji ku ‚Lawê insan bılindê jor bıbe?‘ Ev lawê insan ki ye?“

35 İsa got: „Ronahi hê demekê kurt lı nav we de ye.“ „Bona ku tari we pênegır e, heta ku ronahiya we heye bımeşın. Yê ku tariyê de dimeşın, ew nızanin ku bı kû ve terın. **36** Hê Ronahiya we heyi, iman bı Wê bıkın ku hun bıbın zarokên Ronahiyê.“ İsa jı wan re ev tıştên ha got û çû jı wan dûr ket û xwe veşart.

İnad kırına Yahûdiyan

37 İsa lı ber çavê wan pır mûcize çêkır, feqet wan disa jı iman bı Wi nekırın. **38** Vana hemû bona ku gotinê Yeşaya peyxamber werın şunê çêbûn:

„Ya Xudan ew xebera ku me da ye, ma ki pê iman kır? Ma quweta Xudan ki re hat nişan dan?“

39-40 Va ye bo vê yekê wan iman nekır. Çawa ku Yeşaya peyxamber şunde ki dın de jı disa dibêje:

„Xudê çavê wan kor kîr û dilê wan jî hîşk kîr. Wîsa ku çavê wan nebîne, dilê wan jî fehm neke û ew venegerin cem min û ez jî wan sax nekim.“

41 Yeşaya peyxamber ev tiştên ha gotine, jî ber ku wî izeta Îsa ditiye û bo Wî qîse kirîye. **42** Lî tev vîna pîr mezîn û serokên Yahûdiyan îman bî Îsa anîn. Feqet wan eşkereyî negot, bona ku wan dîzaniya Fêrisî wan jî îbadetxanê bavêjin der. **43** Çimki wan meth kirîna insan jî ya xudê zehftîr hezkîr.

44 Îsa dengê xwe bilînd kîr û wîsa got: „Yê ku îman bî min dîke, îman bî min nine, îman bî yê ku ez şandîme dîke.“ **45** „Yê ku ez ditîme, ew yê ku ez şandîme dîbine. **46** Kesê ku îman bî min dîkîn, bona ku ew qet lî tariyê de neminîn, ez ronahîti hatîm dînê. **47** Ew kesê ku gotînê min dîbihîzîn û qebûl nakîn, ez hukûm lî wan nakîm. Çimki Ez nehatîme ku hukûm lî dînê bikîm, ez bo xîlas kirîna dînê hatîm dînê. **48** Yekî dîn heye Ew hukûm lî wan kesê ku min qebûl nakîn dîke. Kelama ku min got, roja dawiyê de hukûm lî wî kesî dîke. **49** Çimki

mın bı xwe û xwe qise nekır. Bavê mın yê ku ez şandım wi emır da mın, ez çawa qise bıkıım û çı bıbêjım. 50 Ez zanıım ku emırê Wi jıyana abedın e. Jı bo vê yekê Ez çı bıbêjım, mına ku Bav mın re dıbêje wısa dıbêjım.“

Temsila dılnızınê

13 Beri cejna derbazbûnê bû. İsa zanı ew saet hatiye ku, ew wê jı vê dınê veqete û here cem Bav. Dınê de yên ku aidê wi bûn, Wi ew hez kırıın û heta dawiyê jı hezkır. 2 Çaxê dıbû wexta xwarına êvarê iblis xwestına xwe kır dılê lawê Simon Yahudayê İsqaryoti ku, ew İsa bıde dest. 3 İsa zanı ku Bav her tışt emanetê Wi kırıye û ew jı ba Xudê hat û disa vegere cem Xudê. 4 İsa jı sıfrê rabû, aba xwe dayni alikê û pêşgir girt lı pıştı xwe pêça. 5 Dû re av kır leganê û lingê şagirtên xwe şuşt û dest pê kır bı pêşgıra ku dabû pıştı xwe jı lingê wan zıwa kır.

6 Dor hat Simon Petrûs. Simon, jı İsa re got, „Ya Xudan, ma tê lingê mın bışuyi?“

7 İsa, jı wi re wısa got: „Ez çı dıkım tu vê niha nıkari fehm bıki, feqet dû re tê vê fehm bıki.“

8 Petrûs, jı İsa re got: „Tu lingê min qet naşuyi!“ İsa got: „Eger ku ez te neşum, paya te lı tev min nabe. 9 Simon Petrûs got: „Ya Xudan tenê lingê min nine, dest û serê min ji bışu!“

10 İsa jı wi re got: „Yê ku hatine şuştinê tamamen paqij bûne; xeyri lıngan lazım nine ku tıştêkê dın were şuştinê. Hun ji paqijin, feqet hemû paqij ninin.“ 11 İsa zaniya ku ki Wi bıde dest. Jı bo vê yekê got ku: „Hun hemû paqij ninin.“

12 Dema ku İsa lingê wan hemûyan şuşt, disa aba xwe lı xwe kır û çû lı sıfrê rûnişt. İsa ji şagirtên xwe re got: „Tıştê ku min ji we re kır, ma hun wi fehm dıkın?“

13 „Hun ji min re Mamoste û Xudan dıbêjin. Hun rınd dıkın, jı ber ku ez Ew im.

14 Madem ku Ez Xudan û Mamoste me û disa ji min lingê we şuşt; hun ji mecbûrın ku lingê hevûdu bışun. 15 Min ev temsile da we ku hun ji hevûdu re mina min bıkın.

16 Jı we re bı rasti bı rasti dıbêjim: Kole ji

efendiyê xwe mezintir nine. Yê ku hatiye şiyandin ji ji yê ku ew şandiye mezintir nine. **17** Madem ku hun van tiştan zanin, eger ku hun wan bîkî hunê bextiyar bibin!, (dilgeş bibin!)

Ji İsa re ihanet kîrîn

(Met.26:20-25; Mer.14:17-21; Lûq.22: 21-23)

18 „İsa got, ez ji bo we hemûyan nabêjim, yê ku min bijartine ez wan nas dikim. Feqet bona ku nivisa bimbarek ya ku dibêje: „Yê ku nanê min xwar destê xwe bilind min kir“, were şundê ev hat çêkîrîn. **19** Ez we re vana ji niha ve dibêjim ku, dema ev tişt çêbûn, hun iman bîkî ku, ez Ew’im. **20** Ji we re bî rasti bî rasti dibêjim, her kîjanî ez dişinim, ki ku wan qebûl bike, min qebûl dike. Ki ku min qebûl dike, ew yê ku ez şandime qebûl dike.“

21 İsa li dû gotina van tiştan re di rihê xwe de tengasiki kûr bihist. İsa ji wan re şehadetî kir û got: „Ji we re bî rasti bî rasti dibêjim, ji we yek min dide dest.“

22 Şagirtan mêze hevûdu kîrîn, gotin ecê-

ba bo ki dibêje û wan mereq kîr. **23** Şagirtêki xwe da bû singê Îsa. Îsa ew hez dikir. **24** Simon Petrûs îşaret da wi şagirti ku ew pîrs bike ku, Îsa vê jî bo kîjan şagirti dibêje. **25** Wi jî xwe da bû singê Îsa, jê pîrs kîr û got: „Xudan, yê ku te dîde dest ew kî ye?“

26 Îsa got: „Ez pariyê nênan newq bikim û bidime kîjanî, ew e. Ê dû re Wi pariyê nan newq kîr, û da lawê Simon Îsqaryot Yahûda. **27** Yahûda çawa ku pariyê nan girt, İblis ket hundurê wi. Îsa jî wi re got: „Tîştê ku tu dixwazi biki, zû bike!“ **28** Yênan ku li ser sîfrê bûn, tu kesi fehm nekîr ku, Îsa bona çî ev qise jî wi re got. **29** Bona ku kîsikêpera bî Yahûda re bû, şagirtên din gotin ku belkê Îsa jî wi re got: „Bo idê jî me re tîştê ku lazîme bikire“, yan jî „tîşteke bîde feqîran.“ **30** Dema ku Yahûda pariyê nan girt, ew hema derket der. Ê Şev bû.

Hevûdu hez bikin

31 Dema ku Yahûda çû der, Îsa got: „Lawê insan niha hatiye bilind kirinê.“ „Xudê dî wi

de bılınd bû. **32** Bona ku Xudê dı Wi de hatiye bılınd kırınê, Xudê ji wê wi li cem Xwe bıde bılınd kırınê, û hema bılınd bıke. **33** Zarokno! Ez hê demek kurt li ba we me. Hunê li mın bıgerın, feqet mina ku mın ji Yahûdiyanre got, niha we re ji dibêjim, şuna ku ez terım hun nıkarın werın li wê derê. **34** Ez ferman kê nû dıdım we: Hevûdu hez bıkın. Mina ku mın hun hez kırın, hun ji wısa hevûdu hez bıkın. **35** Eger ku hezkırına we ji hevûdu re hebe, wê çaxê herkes wê fehm bıke ku hun şagirtên mın in.“

Petrûs İsa inkar dıke

(Met.26:31-35; Mer.14:27-31; Lûq 22:31-34)

36 Simon Petrûs ji İsa re got: „Ya Xudan, ma tu kû ve teri?“ İsa ji wi re got: „Şunda ku ez terım, tu niha nıkarı li dû mın weri li wê, feqet dû re tê weri.“

37 Petrûs ji Wi re got: „Ya Xudan, ma çıma ez niha nıkarım li dû Te werım? Ez ji bo te canê xwe bıdım!“

38 İsa ji wi re wısa got: „Tê ji bo mın canê

xwe bîdi? Te re bî rasti bî rasti dibêjim: Heta ku tu mîn sê caran inkar neki, dik bang nade.“

Îsa rê ya ku tere ba Xudê ye

14 Bila dilê we teng nebe. Bî Xudê iman bîkîn, bî mîn ji iman bîkîn. **2** Mala Bavê mîn de pîr mesken, (cih) hene. Eger ku wisa nebûna, mîn ji we re bigotana. Çimki ez terîm da ji bo we cih hazîr bîkîm. **3** Bîçîm, ji we re cih hazîr bîkîm û ji ber ku hun ji lî wê bin dera ku ez lê me; ez disa werîm û we bigîrîm ba xwe. **4** Hun rê ya şunda ku ez terîm zanîn.“

5 Tomas ji Îsa re got: „Ya Xudan, em nîzayîn ku tu kû ve terî, ma em rê çawa bîzayîn?“

6 Îsa ji wî re got: „Rê, rasti û jîyan ez îm.“ Ne bî rêberîya mîn be, qet kes nîkare were cem Bav, (Xudê). **7** Eger ku we ez nas bîkîrama, we Bavê mîn ji nas bîkîrana. Ji nîha ve hun Wî nas dîkîn, û we Ew dit.“

8 Filipûs got: „Ya Xudan, Bav nîşan me bîde, û ew ji me re bes e.“

9 İsa got: „Filipûs, ez ev qas zemanê li tev we me, ma te ez hê nas nekirim e? Ki ku ez ditim e, wi Bav ji ditiye. Tu çawa dibêji ku: ‚Bav nişanê me bide?‘ 10 Tu bawer naki ku, ez bi Bav re me û Bav ji bi Min re ye? Gotinê ku ji we re dibêjim ez bi xwe û xwe nabêjim, ema Bavê ku min de disekine Ew xebatên xwe dike. 11 İman bi min bikin ku; ez Bav de me, û Bav ji Min de ye. Qet ne be bona van xebatan iman bikin. 12 We re bi rasti bi rasti dibêjim, ev xebatên ku ez çêdikim ewê ku bi min iman dikin ew ji dikarin van xebatan çêbikin, heta dikarin ku yên mezintir ji çêbikin. Çimki ez terim cem Bav. 13 Bona ku Bav di Law de bilind bibe, hun bi navê min çî bixwazin, ez çêbikim. 14 Eger ku hun bi navê min tiştek bixwazin, ezê wê bikim.

Wad kirina Rihê bimbarek

15 Eger ku hun ji min hez bikin, emirê min binin şunê. 16-17 Ez ji ji Bav rica bikim û Ew ji, Teselidar kê din, Rihê heqiqetê, bide we; wisa ku Ew timi li tev we bisekine. Dî-

nê nıkare Wi qebûl bıke. Çımki ew ne dıkare ku Wi bıbine, û ne ji Wi nas dıke. Hun Wi nas dıkın. Çımki Ew lı ba we dısekıne û wê dı hindurê we de bıbe. **18** Ez we sêwi nahêlinım, disa vedıgerım cem we. **19** Hê Hınek zeman dın dınê êdi mın nabine, feqet hunê mın bıbinın. Madem ku ez dijim hun ji hunê bıjin. **20** Wê rojê hunê fehm bıkın ku, ez Bav de me û hun bı mın re ne û Ez ji bı we re me. **21** Ewê ku emirên mın bı wi re ne û wan tine şunê, ew ji mın hez dıke. Yê ku mın hez dıke, Bavê mın ji wi hez dıke. Ez ji wi hez dıkım û xwe nişanê wi dıdım.“

22 Yahûdayê (İsqaryoti nine) ji İsa pırs kır û got: „Ya Xudan, çawa dıbe ku Tu xwe ji dınê re nine, ji me re nişan bıdi?“

23 İsa ji wi re wısa got: „Ki ku ji mın hez dıke, gotına mın dıke, Bavê mın ji ji wi hez dıke. Em ji tên ba wi û lı cem wi mesken çêdıkın. **24** Ki ku mın hez neke gotinê mın nake. Ev gotına ku we bıhist ya mın nine, feqet ya Bavê ku ez şandı me.“

25 „Ez hê lı ba we, mın ji we re ev tışt gotın. **26** Feqet Teselidar, Rihê bımbarek,

Yê ku Bav bı navê min bişine, Ew wê ji we re her tiştê bide fehm kirinê û hemû gotinê min bine bira we.“ 27 Ji We re selametiye dîhêlinim, ez selametiya xwe didim we. Ez mina ku dinê dide nadim. Bila dilê we teng nebe û netirse. 28 We bihist ku min ji we re got: „Ez terim, feqet disa werim ba we.“ Eger ku we ji min hez bikirana, bona ku ez terim cem Bav, hunê dîşa bibûna. Çimki Bav ji min mezintir e. 29 Û bona ku dema ev tişt bibin, hun iman bikin, hê ev tişt nebûyin min niha ji we re got. 30 Ez êdi li tev we pir tiştî qise nakim; çimki reisê vê dinê tê; û bı min re qet tişteke wi tune. 31 Feqet bila dinê bizane ku, ez ji Bav hez dikim, û Bav çawa emir dide min, ez ji wisa dikim. Rabîn, em ji vir herin.

Mêwa rez û şivên wê

15 „Ez mêwa rastim û Bavê min ji rezvan e. 2 Her şivmêwa ku bı min ve ye û meywe nade, Bav wan jê dike; û yên ku meywe didin, bona ku hê zêde bîdî wan paqij dike. 3 Bı gotina ku min we re

gotiye, hun bı rasti paqij in. **4** Hun bı Mın re bısekının û ez ji bı we re. Eger ku şivmêw bı mêwê ve neseğine, bı xwe û xwe nıkare meywe bıde. Mina vê, eger ku hun bı mın re neseğının, nıkarın meywe bıdın. **5** Ez mêw im, hun ji şivmêw in. Kesê ku bı mın re dısekine û ez ji bı wi re bısekınım ew pır meywe dıde. Çımki hun bê mın nıkarın qet tıştekê bıkın. **6** Eger kesek bı mın re neseğine, mina şivmêwê davêjin der û hışk dibe. Wan top dıkın davêjin ağır û ew dışewıtın. **7** Eger ku hun bı mın re bısekının û gotinê mın ji dı we de bıskinın, wê çaxê hun her çı bıxwazın wê ji we re were dayinê. **8** Dema ku hun pır meywe bıdın, Bavê mın bı vê bılındtır dibe. Hun wisa dıbın şagirtên mın.

9 „Mina ku Bav ji mın hez kır, mın ji hun wisa hez kırın. Lı hez kırına mın de bısekının. **10** Eger ku hun emirê mın binın şunê, hez kırına mın de dısekının; mina mın emirê Bavê xwe anın şundê û hez kırına Wi de sekınım... **11** Mın vana ji bona ku şabûniya mın lı we de hebe û şabûniya we ji tamam bıbe gotın. **12** Emrê mın ev e:

Mina ku min hun hez kîrîn, hun ji hevûdu wisa hez bikin. **13** Qet li kesi de hez kîrîna ku canê xwe oxira hevalê (dostê) xwe de bide, ji wê hez kîrînê mezintir hez kîrîn tune. **14** Eger emrê ku min dane we hun wan bikin, wê çaxê hun dibin dostên min. **15** Êdi ez ji we re nabêjim xulam, çimki xulam nîzane ku efendiyê wi çî dîke; feqet min ji we re dost got; çimki hemû tiştê ku min ji Bavê xwe bihist ji we re dan zanin. **16** We ez nebijartim, feqet min hun bijartin. Min hun tayîn kîrîn ku, hun herin meywe bîdî û meywe yê we ji baqî bîmine. Wisa ku, hun bi navê min ji Bav çî bixwazîn, Ew wê bide we. **17** Ez vi emri dîdim we, da hun hevûdu hez bikin!“

Nefret kîrîna dinê

18 Eger ku dinê ji we nefret bike, bîzanin ku beri we ji min nefret kiriye. **19** Eger ku hun daxilê dinê bûna, dinê yê ku daxilê wi ne wan hez dîke. Madem ku, hun daxilê dinê ninin; encax min hun ji dinê vebijartin e. Ji bo vê yekê dinê ji we nefret dîke. **20** Gotîna

ku mın ji we re got, binın bira xwe: ‚Xulam ji efendiyê xwe mezıtır nine.‘ Eger ku wan ji mın zulum kırine, wê ji we re ji zulumê bıkın; eger ku gotinê mın qebûl kırine, ewê yên we ji qebûl bıkın. **21** Feqet hemû van tıştan dı rûbalê navê mın de wê bı we bıkın, çımki ew wi yê ku ez şandıme nas nakın. **22** Eger ku ez nehatıma û ji wan re negotana, gunehên wan wê nebûna; feqet niha bona gunehên wan efûbûn ji wan re tune. **23** Kesê ku ji mın nefret dıke, ji Bavê mın ji nefret dıke. **24** Eger mın xebatê ku kesi nekırıye lı nav wan de çênekırına, gunehên wan wê nebûna; feqet wan niha hem ditın û hem ji ji mın û Bavê mın nefret kırın. **25** Feqet ev bo gotına ku şeriata wan de hatiye nıvisın, were şunê bû: ‚Bêsebeb wan ji mın nefret kır.‘ **26** Teselidarê ku Ez ji Bav ji we re bışınım, Rihê heqıqetê, dema ku were, Ew wê ji bo mın şhadeti bıke. **27** Hun ji şhadetiyê bıkın. Çımki hun ji dest-pêkê ve lı tev mın bûn.

16 Mın ev tıştên ha ji we re gotın ku, hun tılpeki nebın. **2** Wê we ji iba-

detxanan bıkın der. Erê, saet tê, herkesê ku we dikujin zan dıkın ku ew ji Xudê re xızmetê dıkın. **3** Û Ew wê van tıştan bıkın, çımki wan ne Bav nas nekır û ne ji ez nas kırım. **4** Feqet mın ev tışt ji we re gotın da çaxê saeta wan bê hun wan binın bira xwe. Mın ew tışt dı destpêkê de ji we re negotın. Çımki ez tev we bûm.

Şuxul kırına Rihê Bimbarek

5 Lê belê niha ez terım cem yê ku ez şandım e; û lı nav we de qet kesek nabêje ku: ‚Ma Tu kû ve teri?‘ **6** Feqet bona ku mın ji we re ev tışt got, dilê we tiji keder bû. **7** Ji we re rastiyê dibêjim ku; çûyina mın ji bo feyda we ye. Eger ku ez neçım, Teselidar nayê ba we. Eger ku ez bıçım, Wi ji we re bışınım. **8** Û dema ku Ew were, ji dinê re guneh, rasti û hukum kırınê nişan bıde. **9** Ji bona guneh, çımki bı mın iman nakın. **10** Bona rastiyê, çımki ez terım cem Bav û hun êdi mın nabinın. **11** Ji bona hukum kırınê, çımki reisê vê dinê hatiye hukum kırınê.

12 Ji we re hê pîr gotinê min hene, feqet hun niha nîkarin ku wan ragirin. 13 Feqet Ew, Rihê rastiyê were, Ew wê rê ya her heqiqetê nişan we bide; Ew bî xwe û xwe qise nake; feqet ew çî bîbîhize dibêje û hatina tiştê pêşende xeberê bide we. 14 Ew wê min bilind bike. Çimki Ew wê jî yê min bigire û xeberê bide we. 15 Her çî tiştê Bav heye, ew yê min e. Ji bo vê min jî we re got: ‚Ew wê jî yê min bigire û bide we.‘
16 Zemanek kurt, û hun min êdi nabinin; û disa zemanek kurt, û hunê min bîbinin.

Elema we dibe şabûni

17 Wê çaxê hîn şagirtên wi jî hevûdu re wisa gotin: ‚Zemanek kurt, û hun min nabinin, û disa zemanek kurt, û hunê min bîbinin, û: Çimki ez terim cem Bav. Ma ew çî ye ku jî me re dibêje?‘ 18 Wisa ku: ‚Zemanek kurt got, ev çî ye? Em nîzanin ku, Ew çî dibêje.‘

19 Îsa fehm kir ku ew dixwazîn jî wi pîrs bikin; û jî wan re got: ‚Min got zemanek kurt, û hun min nabinin, û disa zemanek

kurt, û hunê min bîbinin. Ma hun ji bo vê gotinê ji hevûdu pîrs dikin?" **20** Ez ji we re bî rasti bî rasti dibêjim: „Hunê bigirin û li xwe bîdîn, dinê ji wê kêf bike. Hunê kedere bikişinin, feqet kedera we wê bibe şabûni. **21** Dema ku jinik zarok tine dinê eş dikişine. Çimki saeta wê hatiye. Feqet dema ku zarok ani dinê, bona ku insanek ani dinê, ew şabûn dike û êşa xwe ji bir dike. **22** Mina vê temsilê niha kedera we heye , feqet ezê we disa bîbinim û dilê we şabibe. Ê şabûniya we kes nikare ji we bigir e. **23** Wê rojê hun tu tişt ji min napirsin. Ji we re bî rasti bî rasti dibêjim: Bî navê min hun ji Bav çî bixwazin, Ew wê bide we. **24** Heta niha We bî navê min tu tişt nexwest. Bixwazin, û hunê bigirin. Wisa ku, şabûna we tamam bibe.

25 Min ji we re ev tiştên ha bî meselan gotin; saet tê ku, ez êdi ji we re bî meselan nabêjim; feqet derbarê Bav de Ezê ji we re bî eşkereyi bîdim zanin. **26** Ez nabêjim, di wê rojê de hunê bî navê min bixwazin; û ezê ji bo we ji Bav bixwazim. **27** Çimki bona ku hun ji min hez dikin û we iman kir

ku ez ji Bav derketim û hatim e, Bav bî xwe ji ji we hez dîke. **28** Ez ji Bav derketim û hatim dinê. Niha ji dinê berdîdim û vedigerim cem Bav.“

29 Şagirtan got: „Va ye, tu niha eşkereyi dibêji û qet bî meselan qise naki.“ **30** „Em niha fehm dikin ku tu hemû tiştî dizani. Hewce nine ku kesek ji te bîpîrse. Em ji bo vê iman dikin ku tu ji Xudê hati.“

31 Îsa ji wan re got: „Ma hun niha iman dikin?“ **32** „Va ye, saet tê, erê, ew saet hatiye û hunê min tenê berdî, belav bîbin û her yek ji we wê here cem yê xwe. Feqet ez tenê ninim, çimki Bav lî tev min e. **33** Bona ku sîlameta we bî min re hebe, min ev tişt ji we re gotin. Dî dinê de kedera we heye. Feqet cesûr bîbin. min dinê mexlûb kir!“

Îsa Dua kir

17 Îsa ev tişt gotin; çavê xwe bilindê rûyê ezman kir û wisa got: „Ey Bav, saet hat. Lawê xwe bilind bike ku, Law ji te bilind bike. **2** Çimki te lî ser hemû beşe-

rê de selahiyet da Wi. Ta ku, Ew jiyana abedin bide hemû kesên ku te dane wi. **3** Jiyana abedin ji ew e ku, ew tek Xudê yê rastiyê te û yê ku te şandiye İsa Mesih nas bikin. **4** Bı tamam kırına xebata ku te ji bo çêkırinê da mın, mın tu lı ser rûyê erdê bilind kırı. **5** Ê, ey Bav, dema ku dinê hê tune bû û izeta mın ya ku lı ba te bû, niha bı wê mın lı cem xwe bilind bike.“

6 Ji dinê ew mirovên ku te dan mın, ji wan re mın navê te nişan da. Ew yê te bûn, te ew dan mın û wan soza te qebûl kır. **7** Ew niha zanın ku hemû tiştê te dan mın, ew ji te ne. **8** Çımki sozê ku te dan mın, mın ji dan wan; û wan ji qebûl kır. Wan bı rasti fehm kır ku ez ji te derketım û hatım. Wan iman kır ku, te ez şandım e. **9** Ez ji bo wan rıca dıkım; ji bo dinê nine, feqet ji bo yên ku te dan mın rıca dıkım. Çımki ew yên te ne. **10** Hemû tiştên mın yên te ne, yên te ji yên mın in; û ez dı wan de hatım bilindkırın. **11** Ez êdi ne dı dinê de me, feqet ew dı dinê de ne, û ez têm ba te. Ey Bavê bimbarek, ew kesê ku te dan mın bı navê xwe bıparêzine ku, ew ji mina me bıbın

yek. **12** Dema ku ez ba wan bûm, min ew bi navê te yê ku te dabû min hêvişandin (parastin). Bona ku soza bimbarek were şundê; ji xeyri lawê mirinê, ji wan kesek din helak nebû.

13 Feqet ez niha tîm ba te. Ez van tiştan di dinê de dibêjim ku, şabûniya min di wan de tamam bibe. **14** Min soza te da wan û

dinê ji wan nefret kir. Çimki çawa ku ez ne daxilê dinê me, ew ji daxilê dinê ninin.

15 Ez bona ku tu wan ji dinê rabiki nine, bona ku tu wan bîparêzini rîca dikim.

16 Çawa ku ez ne daxilê dinê me, ew ji daxilê dinê ninin. **17** Wan bi rastiyê bimbarek bike. **18** Mina ku te ez şandim dinê, min ji ew wisa şandin dinê.

19 Di oxira wan de ez xwe teqdis dikim ku, ew ji bi heqiqetê bîn bimbarek kîrin ê.

20-21 Tenê ji bo wan nine, feqet ji bo yên ku bi soza wan bi min iman bikin ji, bona ku hemû yek bibin, rîca dikim. Çawa ku,

ey Bav, tu bi min re yi û ez ji bi te re me, ew ji bi me re bin ku, dinê iman bike ku te ez şandim e. **22** Îzeta ku te da min, min da wan ku, ew ji mina me yek bibin. **23** Ez bi

wan re, û tu ji bı mın re, wisa ku hemû ji bona yekitiyê tamam bıbın ku; dinê fehm bıke te ez şandım û mina ku mın hez diki wisa wan ji hez diki. **24** Ey Bav, ez dixwazım yên ku te dane mın, ew ji lı şuna mın de lı tev mın bıbın ku, ew izeta mın ya ku te da mın bıbinın. Çımki te ez beri çêbûna dinê hezkırım. **25** Ey Bavê adil, dinê tu nas nekiri, feqet mın tu nas kiri; û wana ji zanin ku te ez şandım e. **26** Bona hezkırına te ya ku ji bo mın heye, dı wan de ji be, û ez ji bı wan re bı m; mın navê te ji wan re da zanin û ezê bıdım zanin ê.

İsa tê girtinê

(Met.26:47-56; Mer.14:43-50; Lûq.22:47-53)

18 İsa dû gotına van tıştan re derket û lı tev şagirtên xwe çû wi aliyê newala Kidron ê. Lı wê derê baxçek hebû. İsa û şagirtên xwe hatın nav wi baxçe yi. **2** Êwê ku İsa da dest Yahûda ji ew şunde dızaniya. Çımki İsa û şagirtên xwe lı wê derê hevûdu pır caran dıdıtın. **3** Bı vi awayi Yahûda, givalek esker û memûr ji serokê

Kahinan û Fêrisiyan girt û hat wê derê. Destê wan de fanos, meşhele û sileh hebûn.

4 Îsa, hemû tiştê ku bihatina serê wi dîzaniya. Derket pêşiyê jî wan pîrs kîr û got: „Ma hun lî kî dîgerin?“

5 Wan jî got: „Lî Îsa yê Nîsreti.“

Îsa jî wan re got: „Ez im.“

Yê ku Ew da dest Yahûda jî bî wan re sekîni bû. 6 Îsa, dema ku jî wan re got:

„Ez im“, şunda çûn û ketin erdê.

7 Jî ber vê yekê Îsa jî wan disa pîrs kîr û got: „Ma hun lî kî dîgerin?“

Wan got: „Lî Îsa yê Nîsreti.“

8 Îsa, jî wan re got: „Mîn jî we re got: Ku Ez im“. „Eger ku hun lî mîn dîgerin, vana berdîn bîla herîn.“ 9. Jî ber ku gotîna wi ya berê gotîbû: „Ew kesên ku te dan mîn, qet kesek mîn wînda nekîr“, were şundê; wi wîsa got.“ 10 Şûrkê Simon Petrûs hebû, wi ew kîşand û lî xîzmetkarê serokê kahinan xîst û kerîka wi ya rastê jê kîr. Navê wi xîzmetkari Malhûs bû.

11 Îsa jî Petrûs re got: „Şûrê xwe bike qalanê! Fincana ku Bavê mîn daye mîn, ma ez venexwîm?“

12 Bı vi awayi givale, serdar (qumandar) û memûrên Yahûdiyan Îsa girtin û girêdan.
13 Wan Îsa pêşi birin cem Henna; xezûrê Qayfa yê ku wê salê serokê kahinan bû.
14 Ewê ku şiret (nesihet) kir û ji Yahûdiyan-re gotibû; di oxira gel de mirina mirovekê ji bo me xêr e, Qayfa ev bû.

Petrûs Îsa inkar dike

(Met.26:69-70; Mer.14:66-68; Lûq.22:55-57)

15 Simon Petrûs û şagirtêki din li dû Îsa çûn. Bona ku ew şagirt nasê serokê Kahinan bû, li tev Îsa ket hewşa serokê Kahinan. **16** Feqet Petrûs li der ve, cem dêri de sekini bû. Ew şagirtê ku serokê Kahinan nas dikir, çû li tev dergevan qise kir û wi Petrûs ji bir hindur. **17** Dergevan keçikê ji Petrûs re got: „Yan tu ji daxilê şagirtên vi mirovi yi?“

Petrûs ji got: „Na, ez şagirtê wi ninim.“

18 Bona ku hewa sar bû, xizmetkar û memûran bı komirê agir vêxistibûn, û li ber sekini bûn û xwe germ dikirin. Petrûs ji li tev wan sekini bû û xwe germ dikir.

Pırs kırına serokê kahinan

19 Wê demê serokê kahinan, ji bona şagirt û hu kırına İsa, jê pırs kır. **20** İsa ji wisa got: „Mın ji dinê re eşkereyi got. Mın tım ibadetgeh û ibadetxaneyên ku hemû Yahûdi kom dibın ders da; û mın veşarti tu tişt negot. **21** Ma çıma tu ji mın pırs diki? Yê ku qıse kırına mın bihistine, ji wan pırs bike. Ew zanin mın çı gotin e.“

22 Û lı dû gotına van tiştan re, lı nav wan memûrê ku lı wê derê sekınbûn yeki ji İsa re got: „Ma Tu ji serokê kahinan re wisa cewab didi?“ û şamarek lê xıst.

23 İsa ji wir re got: „Eger ku mın nerast gotiye, bo nerastiyê şehadeti bike; eger ku raste, ma tu çıma lı mın dixi?“

24 Jı ber vê yekê Henna Ew girêdayi şand cem serokê Kahinan Qayfa.

Petrûs İsa disa inkar dıke

(Met.26:71-75; Mer.14:69-72; Lûq.22:58-62)

25 Simon Petrûs hê cem agir sekini bû û xwe lı wê derê germ dıkır. Wan ji Petrûs re got: „Ma tu ji şagirtê Wi nini?“

Petrûs inkar kîr û got: „Na, ez şagirtê Wi ninim.“

26 Xîzmetkarkê serokê Kahinan, lî tev wi xîzmetkarê ku Petrûs kerik jê kiribû eqrebe bûn. Wi xîzmetkari jî Petrûs re got: „Ma mîn lî nav baxçe de tu jî tev wi nediti?“

27 Petrûs disa inkar kîr û derhal dik bang da.“

Pîrs kîrîna Pilato

(Met.27:1-2,11-31; Mer.15:1-20; Lûq.23:1-5,13-25)

28 Sîbê de zû Yahûdiyan Îsa lî cem Qayfa girtin û bîrîn qonaxa hukumatê. Jî ber ku mîrdar nebîn feqet nanê derbazbûnê bixwarîna, ew neçûn hîndur qonaxa hukumatê. **29** Jî ber vê yekê Pilato derket, hat cem wan û got: „Ma hember vi mirovî şîkayeta we çî ye?“

30 Wan jî Pilato re wîsa got: „Eger ev mirov xîrabi nekîrana, me ew jî te re netaniya.“

31 Pilato jî wan re got: „Hun wi bîgîrîn, lî gora şerîata xwe wi hukum bîkîn.“

Yahûdiyan jî Pilato re got: „Jî me re ne cai-ze ku em kesekî bîkujîn.“

32 Ji bo ew îşaret bıkın ku İsa bı çı şıklê mırinê bımre, da ew gotına ku İsa gotibû were şundê, ev çêbûn.

33 Pilato disa çû hindur qonaxa hukumatê. Wi bang İsa kır û Jê re got: „Ma qralê Yahûdiyan tu yi?“

34 İsa wısa got: „Tu vêna bı xwe dibêji, yan kesên dın ji bo mın ji te re gotın?“

35 Pilato got: „Ma ez Yahûdi me?“ „Xelkê Te û serokê Kahinan tu teslimê mın kırin. Ma Te çı kırıye?“

36 İsa got: „Qraltiya mın lı vê dınê nine.“ „Eger ku Qraltiya mın lı vê dınê de bıbûna, xızmetkarên mın wê lı hember Yahûdiyan bixebitina ku ez neketam dı destên wan de; feqet niha qraltiya mın lı vir de nine.“

37 Pilato İsa re got: „Ma balê Tu Qral i?“

İsa got: „Tu dibêji ku ez Qral im.“ „Ez bona vê bûm e, û hatıme dınê ku ji bo rastiye şehadetiyê bıkım. Hemû kesê ku rastiye de ne, ew dengê mın dibihızın.“ **38** Pilato ji

İsa re got: „Ma rasti çıye?“

Dû vê pırsê re Pilato disa derket, çu cem Yahûdiyan. Ji Wan re got: „Ez lı wi de qet sûceki nabinım.“ **39** „Feqet cejna derbaz-

bûnê de ez tim ji bo we keseki (serbest) berdîdim û ev adeta we ye; ma hun dixwazîn, ez Qralê Yahûdiyan ji bo we berdîm?“
40 Ji ber vê yekê disa kîrîn qîrîn û gotîn:
„Vi mirovi nine, feqet em dixwazîn ku tu ji me re Barabbas berdi!“ Hal bû ko Barabbas haydut bû.

Tacê stîrin

19 Wê çaxê Pilato Îsa girt û lêxist. 2 Eskeran ji stîriyan tacek vegirtin û dane serê Wi. Dû re xeftanek mor ji wi re dan xwe kîrîn ê. 3 Ew hatin ba wi û gotîn:
„Biji Qralê Yahûdiyan!“ û ew şilpax kîrîn.
4 Pilato disa çû der û wan re got: „Va ye, mîn ew ji we re anî der ku, hun bîzanîn mîn lî wi de qet sûcek neditiye!“
5 Lî ser vê yekê Îsa, tacê stîrin lî serî bû, xeftanê mor ji xwe kîrîbû û çû der. Pilato ji wan re got: „Va ye, ew mirov!“
6 Dema ku serokê kahînan û memûran ew ditîn, qîrîn kîrîn û gotîn: „çarmixê bîxîne, çarmixê bîxîne!“
Pilato ji wan re got: „Hun wi bigîrîn û bî

xwe wi li çarmixê bixinin!“ Çimki, „mîn wi de qet sucek nedit!“

7 Yahûdiyan ji wi re wisa gotin: „Qanûnek ya me heye; li gora wê qanûnê gerek e ew bimir e. Çimki wi got ku ez Lawê Xudê me.“

8 Pilato dema ku ev gotin bihist, hê bêtir tirsîya. 9 Û disa çû qonaxa hukumatê û ji Îsa re got: „Tu ji kû yi?“

Îsa bersiv neda wi.

10 Pilato ji ji wi re got: „Ma Tu bî mîn re qise naki?“ „Ma Tu nîzani ku, ji bo berdana te selahiyeta mîn heye, û ji bo xaçkîrîna te ji selahiyeta mîn heye?“

11 Îsa ji wi re wisa got: „Eger ku te re ji jorde nehatîbûya dayînê, qet selahiyeta te li ser mîn wê tune bûya.“ „Ji ber vê yekê, yê ku ez teslimê te kirim, gunehê wi hê mezintir e.“

12 Ji bo vê yekê Pilato xweste ku Îsa berde. Feqet Yahûdiyan kîrîn qirîn û gotin: „Eger ku tu vi Mîrovi berbîdî, tu dostê Qeyser (Sezar) nîni!“ „Ki ku bîbêje ez Qralîm, ew hember Qeyser derketîye.“

13 Pilato ji dema ku ev gotin bihist, wi Îsa

derxist der. Lı şuna ku navê wê kevir ra-
xıstın – feqet bı İbrani Gabbata ye – lı ser
kursiyê hukum kırımê de rûnişt. **14** Ew roj
tedarık kırına cejna derbazbûnê bû. Saet
devdevi şeşan bû. Pilato ji Yahûdiyan re
got: „Va ye, Qralê we!“

15 Feqet wan kır qirin û got: „Wi rabıke! û
çarmixê bixine!“

Pilato ji wan pırs kır û got: „Ma ez Qralê
we çarmixê bixinım?“

Serokê Kahinan cewab dan û gotın: „Xeyri
Sezar Qralê me tune!“ **16** Wê gavê Pilato
İsa teslim wan kır ku, ew wi lı çarmixê
bixinın.

Xaçkırına İsa

(Met.27:32-44; Mer.15:21-32; lûq.23:26-43)

17 Wê demê eskeran İsa girtın; Wi, xaçê
xwe girt û çû şunda ku navê wê hestiyê
seri bû û – bı İbrani ji Golgota ye. **18** Wan
ew lı wê derê çarmixê xıstın. Lı tev İsa du
mırovê dın ji çarmixê xıstın; İsa navinê de,
yên dın ji yek lı aliyê rastê û yek ji lı aliyê
çepê de çarmixê xıstın. **19** Pilato levhek ji

nivisand û ew lı ser xaçê de dar xıst. Wi wisa nivisand.

,İsa yê Nısreti, Qralê Yahûdiyan!‘

20 İsa yê Nısreti, Qralê Yahûdiyan! Şunda ku İsa lı çarmixê xıstıbûn, nêzikê bajêr bû. Wisa nivisa ku bı zımanê İbrani, Latin, Yûnani hatıbû nivisandinê, pır kesên Yahûdi ew xwandın. **21** Jı ber vê yekê serokên kahinên Yahûdiyan ji Pilato re gotın: „Qralê Yahûdiyan nine“, feqet wisa bınivisine: „Vi mirovi bı xwe got, Ez Qralê Yahûdiyan im.““

22 Pilato ji Yahûdiyan re got: „Mın çı nivisiye, ew hatiye nivisandin.“

23 Dema ku eskeran İsa lı çarmixê xıst, kincên Wi jê girtın. Wan ew kır çar hêse ku, her yeki re hêsek bıkeve. Kırasê Wi ji girtın. Ew kıras qumaşek ser bı ser bê dırûn bû. **24** Wan ji ji hevûdu re gotın: „Em vına qış nekın, feqet em bo vi vijag bavêjin ku hela ew hêsa ki dikeve.“

Ew bona ku ev nivisina bimbarek were şunê hat çêbûnê:

Esker kincên İsa navbere xwe de pardikin

„Wan kincên min li navbera xwe de par ve kîrin, li ser kirasê min vijag avêtin.“

Eskeran ew tişt kîrin. **25** Li cem xaçê İsa ji dayêka wi û xuşka dayêka wi, pireka Klo-pa Meryem û Meryema Mejdela ni sekinin bûn. **26** Û dema ku İsa dêya xwe û ew şagirtê ku wi hez dikir dit, ji dêya xwe re got: „Jinikê, va ye, lawê te!“ **27** Dû re şagirt re got: „Va ye, dêya te!“

Ji dû wê saetê re wi şagirtê, Meryem girt mala xwe.

Mirina İsa

(Met.27:45-56; Mer.15:33-41; lûq.23:44-49)

28 Dû re, İsa êdi dizaniya ku niha her tiştê tamam bû ye, bona ku nivisa bimbarek were şundê, got: „Ez ti bûm!“ **29** Li wê derê qabek bi sirkê tiji hebû; sungerek bi sirkê tiji kîrin, guliya zûfêre kîrin û dan devê Wi. **30** Dema ku İsa sirke girt, got: „Temam bû!“ û serê xwe xar kir û rihê xwe da.

31 Bona ku roja hazır kîrînê bû, jî ber ku ceset roja Sebtê dî xaçê de nemîn, (çimki ew roja Sebtê rojekê mezîn bû); Yahûdiyan jî Pilato rîca kîrîn ku ew çêqê wan bide şikandî û bide helandin. **32** Wê demê esker hatin çêqê wan her du mirovê ku li tev Îsa hatibûn xaçkîrînê şikandî. **33** Feqet dema ku ew hatin cem Îsa, wan dit ku ew mirî ye. Bo wê yekê eskeran çêqê wi neşikandî. **34** Lêbelê, disa jî eskerkê pê rîm tenîştî wi qul kîr. Jî tenîştî wi hema xwin û av herîki. **35** Ew mirovê ku ev dit şehadeti kîr û şehadetiya wi jî rast e. Ew bî xwe zane ku wi rasti gotiye. Bona ku hun jî iman bîkî, wi şehadeti kîri ye. **36** Çimki ew tîşt bona ku nivîsa bîmbarek: „tek hestîki wi naşîke.“ were şundê, çebûn. **37** Ê disa nivîsekê dîn wîsa dibêje: „Mirovê ku wan bedena wi qul kîri ye, wê mêze wi bîkî.“

Hîlanin û defînkîrîna Îsa

(Met.27:57-61; Mer.15:42-47; Lûq.23:50-56)

38 Pîştî van tîştan şagîrtekê Îsa, yê ku jî tîrsa Yahûdiyan xwe veşarti bû, jî Erime-

tiyê navê wi Ûsif bû, ji bo hılanina cesedê Îsa, ji Pilato rîca kir û Pilato ji izîna da. Û Ûsif hat, cesedê Îsa rakir. **39** Ew mirovê ku pêşî bî şev hatibû ba Îsa, Nikodim ji nêzika sed litir mîska tevlihev û darê zendeqê girt û hat. **40** Wê demê wan cesedê Îsa girt li ser adeta definkirina Yahûdiyan, ew tev biharat li caw pêçandin. **41** Şunda ku Îsa li çarmixê xîstibûn baxçek hebû, û di nav wi baxçeyi de ji mezelek nû hebû ku, hê tu kes nekiribûnê. **42** Û bona ku ew roj bo Yahûdiyan ya hazir kirinê bû, wan Îsa kir wê derê; çimki mezel nêzik bû.

Îsa ji mirinê radibe

(Met.28:1-8; Mer.16:1-8; Lûq.24:1-12)

20 Di roja heftiyê ya pêşî de zû, hê tari bû, Meryema Mejdalani hat mezelê. Wê dit ku kevîrê derê mezelê de hatiye rakirin. **2** Wê demê ew revî hat cem Simon Petrûs û şagirtê din yê ku Îsa jê hezdikir, û ji wan re got: „Xudan ji mezelê rakirine, û em nîzanin ku, ew kirine kû derê.“

3 Petrûs li tev wi şagirtê din derketin û ber-

bı mezelê çûn. 4 Her du ji bı hevûdu re revin; feqet ew şagirtê dın ji Petrûs pıtır lez revı, û beri ew gehişt mezelê. 5 Wi xwe xar kır mêze hindurê mezelê kır, paçê caw lı erdê raxısti dit; feqet neçû hindur. 6-7 Wê demê lı dû wi re Simon Petrûs ji hat û ew çû hindurê mezelê. Wi ew cawê ku lı erdê bû û dısmala ku serê İsa pêcabûn dit. Dısmal lı tev caw, (kefen) nebû, cê dı şunde kê dın de lif kırı, (bı hevre pêçandi) sekını bû û wi ew wısa dit. 8 Wê demê ew şagirtê dın yê ku beri gehiştıbû mezelê jı ket hindur dit, û iman kır. 9 Çımki wan ew nıvisa bımbarek ya ku dıbêje İsa jı mırınê radıbe, hê nedızanin.

İsa jı Meryema Mejdalani re xuya kır

(Met.28:9-10; Mer.16:9-11)

10 Wê wextê şagirt disa çûn mala xwe. 11 Feqet Meryem giriya û der ve cem mezelê sekını. Dema ku ew giriya xar bû û mêze hindur mezelê kır. 12 Wê du mıyake-tê ku kincê sıpi lı xwe kırıbûn dit; ew cem cesedê İsa, yek jı aliyê seri û yek jı aliyê

lingan rûniştîbûn. **13** Wan ji Meryemê re got: „Jinikê tu çima dîgiri?“

Wê ji ji wan re got: „Xudanê min rakirine, û ez nizanim ku ew kirine kû derê.“

14 Lı dû vê gotinê re, wê mêze paş xwe kir û dit ku İsa lı vê sekini ye. Feqet Meryemê fehm nekir ku Ew İsa ye. **15** İsa ji wê re got: „Jinikê ma tu çima dîgiri?“ „Ma tu lı ki dîgeri?“

Wê ji zen kir ku Ew baxçevan e, û ji wi re got: „Efendi, eger ku te Ew biriye, ji min re bibêjê te Ew kiriye kû derê ez ji herim Wi rabîkım.“

16 İsa ji wê re got: „Meryem!“

Ew ji veqeri û bı zımanê İbrani got: „Rabbûni!“ mana Rabbûni, ‚Mamoste‘ye.‘

17 İsa ji wê re got: „Destê xwe nede Min!“ „Çımki ez hê derneketime ba Bav; feqet tu here cem bırayên min, û ji wan re bibêje: „Ez derdıkevım ba Bavê xwe û Bavê we, ba Xudê yê xwe û Xudê yê we.“

18 Meryema Mejdalani çû cem şagırtan. Ji wan re got: „Min Xudan dit!“ Dû re tiştê ku Xudan ji wê re gotîbûn, wê ji ew şagırtan re gotın.

Îsa ji şagirtên xwe re xuya kir

(Met.28:16-20; Mer.16:14-18; Lûq.24:36-49)

19 Ew roj, raja heftiyê ya pêşî de, dema ku êvar bû, derê mala ku şagirtên Îsa tê de bûn ji tîrsa Yahûdiyan girti bû; û Îsa hat, li nav wan de sekini û ji wan re got: „Selamet ji we re!“

20 Ev got, dest û teniştê xwe nişanê şagirtên Xwe dan. Şagirtan ji Xudan dit û dîlşa bûn. **21** Îsa disa ji wan re got: „Selamet ji we re!“ „Mina ku Bav ez şandim e, ez ji we dîşinim. **22** Dema ku wi ev got, pîfîr wan û got: „Rihê mîqaddes bîstin! **23** „Hun gunehên ki efu bikin, ef dibe; û hun gunehên ki efu nekin, ef nabin û dîsekînin.“

Îsa ji Tomas re ji xuya kir

24 Tomas, yê ku jê re dîgotin, „Zo“ (Didimos) ew ji daxilê dîwazdehan bû; û dema ku Îsa hat ew li tev wan şagirtên din nebû. **25** Wan şagirtên din ji wi re gotin: „Me, Xudan dit!“

Feqet Tomas ji wan re got: „Heta ku ez şu-

na mîxan dî destên Wi de nebinim, û bê-
çiya xwe ji nedim şuna mîxan, û destê xwe
ji nekîm tenîştî Wi, bawer nakim.“

26 Heyşt roj dû re, şagirtên Îsa disa mal de
bûn. Tomas ji li tev wan bû. Dema ku deri
girti bû, Îsa hat li nav wan de sekîni û got:
„Selamet ji we re!“ **27** Dû re Tomas re got:
„Bêçiya xwe dirêj bike û mêze destê min
bike; destê xwe ji dirêj ke û bike tenîştî
min; û bêiman nebe, feqet bîiman bibe!“

28 Tomas ji Wi re got: „Xudanê min û Xudê
yê min!“

29 Îsa wi re got: „Te bona ku ez ditim iman
kîr; feqet xwezi bî wan yê ku neditin û
iman kîrine!“

30 Îsa dî ber şagirtên xwe hê pîr mûcize
çêkîr ku, ew dî vê kitêbê de nehatine nivî-
sin. **31** Feqet bona ku hun iman bîkîn, Îsa
Lawê Xudê Mesih e, û iman bîkîn ku bî
navê Wi dî we de jîyan hebe, evên ha
hatine nivîsin.

Îsa tere cem golê

21 1-2 Dû van tîştanre, Îsa di tenîştâ gola Taberiyê de xwe disa nişanê şagirtan da; û ev ji wîsa çêbû: Simon Petrûs, şagirtê ku jê re „Zo“ digotin Tomas, ji gundê Celilê yê Kana de Natanyel, lawên Zebedi û du tene şagirtên Wi yê dîn ji bî hev re bûn. 3 Simon Petrûs ji wan şagirtên dîn re got: „Ez terim girtina masiyan.“

Wan got: „Em ji lî tev te werin.“ Ew derketin û siwarê qayixê bûn. Feqet wan wê şevê qet masi negirtin. 4 Dema ku bû sibê, Îsa tenîştâ golê de sekîni bû. Feqet şagirtan fehm nekirin ku, Ew Îsa ye. 5 Û Îsa ji wan re got: „Zarokno, ma xwarînek we heye?“

Wan ji Wi re got: „Na“

6 Îsa ji wan re got: „Torê berdîn aliyê rastê, hunê bîbinin!“ Lî ser vê yekê wan berdînan, û ji ber pîrbûna masiyan êdî wan nekarin ku torê kaş bikin. 7 Wê demê şagirtê ku Îsa jê hez kir, ji Petrûs re got: „Ev Xudan e!“

Simon Petrûs, dema ku bihist Ew Xudan e, kirasê xwe li xwe kir (çimki ew tazi bû), û xwe avête golê. 8 Feqet wan şagirtên din, tora masiyan kaş kîrîn bi qayîxa piçûk hatin. Çimki ew ji reşiyê nêzîki du sed arşînan dûr bûn. 9 Dema ku ew der ketin, wan dit ku agirê komîr dişewite, û li ser agir ji masi û nan heye.

10 Îsa ji wan re got: „Niha wan masiyê ku we girtine binin.“

11 Û Simon Petrûs siwar qayîxê bû, tor kaşê reşiyê kir; tam sed û pênc masiyên mezîn li torê de hebûn. Ev qas pîr masi torê de hebûn, dişa ji tor qîş nebû.

12 Îsa ji wan re got: „Werin, xwarîna sibehê bixwin.“

Qet şagirtêkê cesaret nekîr ku jê pîrs bike û bibêje: „Ma Tu kî yî?“ Çimki wan zanin ku Ew Xudan e.

13 Îsa hat nan girt, da wan; û wisa masi ji da wan. 14 Îsa piştî ku ji mirînê rabû, niha ev cara sîsêya bû ku, Wi xwe ji şagirtên xwe re da xuya kîrîn ê.

Îsa, Petrûs û Yûhenna

15 Bî vi awayi dema ku wan nanê sibê xwar, Îsa jî Simon Petrûs re got: „Ya Simon lawê Yûhenna, ma tu jî van hê pirtir jî min hez diki?“ Simon Petrûs got: „Erê, ya Xudan, tu zani ku ez jî te hez dikim.“

Îsa jî jî wi re got: „Bexên min biçêrine.“

16 Îsa cara diduyan disa jê pirs kir û got: „Ey lawê Yûhenna Simon, tu jî min hez diki?“

Wi jî got: „Erê, ya Xudan, tu zani ku ez jî te hez dikim.“

Îsa jî wi re got: „Miyên min biçêrine.“ **17** Îsa cara sisêyan disa jî wi re got: „Ey lawê Yûhenna Simon, ma tu jî min hez diki?“

Petrûs jî ber ku cara sisêyan Îsa jî wi pirs kir: „Ma tu jî min hez diki?“ Xemgin bû, û jî wi re got: „Ya Xudan, tu her tiştî dizani; û tu dizani ku, ez jî te hez dikim.“

Îsa jî Petrûs re got: „Miyên min biçêrine.“

18 Jî te re bî rasti bî rasti dibêjim: „Xortiya xwe de te xwe bî xwe girê dîda û kû ve bixwestana tê biçûwayi wê derê. Feqet dema ku tu kal bibi tê destê xwe dirêj biki,

yekê dîn wê te girê bide û te bibe şunda ku tu nexwazi heri.“ 19 Îsa, ji bo îşaret kirinê ev got ku (Petrûs) bi mirinek çawa Xudê bilind bike. Dû re ji wi re got: „Lı dû min were.“

20 Petrûs mêze paş xwe kir û dit ku ew şagirtê ku Îsa jê hez dikir lı dû wan dihat. Ew şagirt yê ku dema wan şiv dixwarin, xwe dabû ber singê Îsa û got: „Ya Xudan, ewê ku te bide dest ki ye?“ Ev ew e.

21 Petrûs ew dit û ji Îsa re got: „Ya Xudan, ma ev ji wê bibe çı?“

22 Îsa ji wi re got: „Eger ku ez bixwazim ew bisekine heta ku ez werim, ma te çı ji vi ye? (Ma ji te re çı?) „Tu lı dû min were!“

23 Bı vi awayi: Lı nav biran de gotin derket ku, „ew şagirt namir e.“ Feqet Îsa negotibû wi: „Ku ew namir e.“ Lê belê Wi tenê got ku: „Eger ku ez bixwazim ew bisekine heta ku ez werim, ma te çı ji vi ye?“ (Ma ji te re çı?)

24 Yê ku ji van tiştan re şhadeti kiriyê û ev tiştên ha nivisiye, şagirt ev e; û em dızanin ku şhadetiya wi rast e.

25 Hê pır tiştê dın yê ku Îsa çêkirin hene.

Ez bawerim ku, eger ew yek bi yek bihata-
na nivisin, kitêbê ku bihatana nivisandin
heta ko dinê de ji cih nedibûn.